

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Filippinerna, å andra sidan, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det i juli 2012 upprättade ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Filippinerna, å andra sidan, samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Ramavtalet om partnerskap och samarbete med Republiken Filippinerna är till sin karaktär ett blandat avtal som både innehåller bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet och bestämmelser som hör till Europeiska unionens behörighet. Avtalet är det första med Filippinerna ingångna bilaterala avtal som ersätter samarbetsavtalet från 1980 mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydostasiska nationernas förbund (Association of Southeast Asian Nations, Asean), å andra sidan.

Avtalet är ett vidsträckt samarbetsavtal som innehåller bestämmelser om formerna för po-

litiskt, ekonomiskt och sektorbaserat samarbete samt dialog. Avtalet omfattar samarbete bland annat inom områdena miljö och klimatförändringar, energi, vetenskap och teknologi samt sjö- och flygtrafik. Avtalet innehåller rättsligt bindande åtaganden som är centrala för EU:s utrikespolitik, bland annat bestämmelser om mänskliga rättigheter, icke-spridning av vapen, bekämpning av terrorism, Internationella brottmålsdomstolen, migration och beskattning samt aktuella frågor såsom fredsprocessen och hantering av katastrofrisker. I avtalet ingår ett avsnitt om utvecklingssamarbete och ett avsnitt om handelssamarbete.

Avtalet avses träda i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då den senare parten har anmält till den andra parten att de nationella förfarandena för godkännande av avtalet har slutförts. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Europeiska unionen och Filippinerna	3
2.2 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Filippinerna.....	4
2.3 Bedömning av nuläget	4
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
4.1 Ekonomiska konsekvenser	5
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	5
4.3 Miljökonsekvenser	5
4.4 Samhälleliga konsekvenser	5
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
5.1 Beredningen inom Europeiska unionen	5
5.2 Den nationella beredningen.....	6
DETALJMOTIVERING	7
1 ÖVERENSKOMMELSENS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND.....	7
AVDELNING I ART OCH RÄCKVIDD.....	7
AVDELNING II POLITISK DIALOG OCH POLITISKT SAMARBETE	7
AVDELNING III HANDEL OCH INVESTERINGAR.....	8
AVDELNING IV SAMARBETE PÅ OMRÅDET RÄTTVISA OCH SÄKERHET	9
AVDELNING V SAMARBETE OM MIGRATION OCH ARBETSKRAFT TILL SJÖSS.....	9
AVDELNING VI EKONOMISKT SAMARBETE, UTVECKLINGS- SAMARBETE OCH ANDRA SEKTORER.....	10
AVDELNING VII INSTITUTIONELL RAM	11
AVDELNING VIII SLUTBESTÄMMELSER.....	11
2 LAGFÖRSLAG	12
3 IKRAFTTRÄDANDE	12
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE OCH BEHANDLINGSORDNING	12
4.1 Behovet av riksdagens samtycke	12
4.2 Behandlingsordning	14
LAGFÖRSLAG	15
Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Filippinerna, å andra sidan.....	15
FÖRDRAGSTEXT	16

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I slutet av 2004 gav Europeiska unionens (EU) råd kommissionen mandat att inleda förhandlingar om bilaterala avtal om partnerskap och samarbete med flera sydostasiatiska länder (Thailand, Indonesien, Singapore, Malaysia, Brunei). Det blev aktuellt att förhandla fram ett nytt avtal, eftersom den avtalsmässiga grunden för samarbetet var samarbetsavtalet mellan EG och Asean från 1980 som i och med att samarbetet blivit mera omfångsrikt inte längre täckte hela dess bredd. Förhandlingsmandatet bottnade i kommissionens meddelande från 2003 där behovet av att aktivera samarbetet uppmärksammades. Filippinerna var det femte medlemslandet i Asean som inledde förhandlingar om ett partnerskaps- och samarbetsavtal (Partnership and Cooperation Agreement, nedan PCA) med Europeiska unionen och dess medlemsstater. Motsvarande PCA-avtal har färdigförhandlats med Indonesien och Vietnam och förhandlingar pågår med Singapore, Malaysia och Thailand.

Avtalet med Filippinerna om partnerskap och samarbete är ett blandat avtal med bred täckning där både EU och dess medlemsstater är parter. Det centrala målet för avtalet om partnerskap och samarbete mellan EU och Republiken Filippinerna är att stärka partnerskapet på bred front. Avtalet ger parterna ökade möjligheter till samarbete inom en rad olika sektorer. Avtalet är inte ett handelsavtal, men innehåller också ett avsnitt om handelssamarbete. Ur EU:s synvinkel är avtalets viktigaste delområden bland annat säkerhet, inrikesfrågor, mänskliga rättigheter och migration. Därtill avtalas om att inleda samarbete eller dialog inom flera olika områden. Avtalet syftar till att utveckla samarbetet i olika politiska, sociala och ekonomiska frågor och att intensivfiera samarbetet mellan EU och Filippinerna såväl i regionala som också i internationella sammanhang. Politiskt stärker avtalet EU:s roll i Sydostasien utgående från gemensamma universella värden.

Avtalet omfattar de politiska standardklausulerna om de mänskliga rättigheterna, reduktion av massförstörelsevapen, handeldva-

pen och lätta vapen, Internationella brottmålsdomstolen och bekämpning av terrorism. Respekten för demokratiska principer, de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen samt iakttagande av internationella förpliktelser om förhindrande av spridning av massförstörelsevapen är väsentliga delar (essential element) av avtalet. Överträdelser av dessa delar utgör ett avtalsbrott förknippat med ett särskilt förhandlings- och sanktionsförfarande. Med hjälp av förfarandet kan till exempel avbrott i betydande handelsförmåner eller andra ekonomiska förmåner som ingår i avtalet användas som sanktioner mot den andra avtalsparten vid försummelse av åtgärder som anknyter till respekten för de mänskliga rättigheterna eller förhindrandet av spridning av massförstörelsevapen.

Avtalet med Filippinerna kan uppskattas öka växelverkan och det konkreta samarbetet på flera delområden mellan EU och Filippinerna. Det kan vidare bedömas att EU:s synlighet i Sydostasien ökar i och med avtalet. Avtalsavsnittet om handelssamarbete och ekonomiskt samarbete lägger grunden för eventuella frihandelsförhandlingar, såvida det i något skede blir aktuellt.

2 Nuläge

2.1 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Europeiska unionen och Filippinerna

Den avtalsmässiga grunden för samarbetet mellan EU och Filippinerna är samarbetsavtalet från 1980 mellan Europeiska gemenskapen och Sydostasiatiska nationers förbund, Asean, (Cooperation Agreement between the European Economic Community and Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore and Thailand – member countries of the Association of South-East Asian Nations). Avtalet innehåller bestämmelser om handel, ekonomi och utvecklingssamarbete. Det nya, i juli undertecknade avtalet om partnerskap och samarbete är det första bilaterala avtal som slutits mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Filippinerna,

å andra sidan, och ersätter det samarbetsavtal som nämndes tidigare.

EU är en viktig handelspartner för Filippinerna, under de senaste åren särskilt som målregion för exporten. EU:s export till Filippinerna är dock klart mindre än de största importländernas. Filippinernas export till EU:s område har under de senaste åren rört sig kring 5,5 miljarder euro om året, och EU har varit Filippinernas fjärde största importland med ca 3,5 miljarder euro om året.

2.2 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Filippinerna

Finland och Filippinerna ingick 1978 ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av kringgående av skatt beträffande skatter på inkomst (FördrS 59 60/1981) och 1998 en överenskommelse om främjande av och skydd för investeringar (FördrS 51 52/1999).

Handeln mellan Finland och Filippinerna har de senaste åren varit på uppgång. Vanligtvis har handeln visat ett överskott för Finland: värdet på den bilaterala handeln uppgick 2012 till 252 miljoner euro, varav den finländska exportens värde var 142 miljoner euro och importens 111 miljoner euro. För båda gäller att den viktigaste produktgruppen var komponenter för elektronikindustrin.

2.3 Bedömning av nuläget

Förhållandet mellan Europeiska unionen och Republiken Filippinerna har utvecklats längre än området för samarbetsavtalet från 1980. Detta nya avtal om partnerskap och samarbete syftar till att förbättra samarbetsmöjligheterna inom den handelsekonomiska sektorn och att dessutom utveckla det politiska, regionala och internationella samarbetet. Avtalet omfattar flera samarbetsområden och preciserar avtalsparternas åtaganden. När det ingås utgör avtalet en naturlig fortsättning på utvecklingen av förbindelserna mellan Europeiska unionen och Filippinerna.

Ur politisk synvinkel anses avtalet utgöra ett betydande steg mot en stärkt roll för EU i Sydostasien bland annat utgående från sådana universella värden som respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. Partnerskaps- och samarbetsavtalet har bredare verkningar

än det tidigare avtalet och förväntas öka samarbetet samt stabiliteten och förutsebarheten i förbindelserna.

Det är ändamålsenligt att sköta Finlands förbindelser med Republiken Filippinerna genom Europeiska unionens partnerskaps- och samarbetsavtal. Avtalet lägger också grunden för en utvidgning av samarbetet mellan Finland och Filippinerna.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Avtalet om partnerskap och samarbete med Filippinerna täcker en bred skala av olika samarbetssektorer och syftar till att ta fram ett konkret samarbete på många områden. Avtalsbestämmelserna omfattar de allmänna principerna för handel och investeringar och samarbete i anknytning till tekniska handels hinder, inom det rättsliga området, konkurrens politik, statistikföring, utvecklingssamarbete, undervisnings- och kultursektorn, forskning, sysselsättning, migration, skydd av personuppgifter, penningtvätt, brottslighet, åtgärder för att förhindra terrorism och spridning av handeldvapen, industriella rättigheter, näringspolitik och miljöskydd. Avtal av samma slag förhandlas också med de andra medlemsländerna i Asean. När det gäller Filippinerna stod ur EU-synvinkel bland annat sektorerna migration, säkerhet, inrikesfrågor och mänskliga rättigheter i fokus för förhandlingarna.

Avtalet bestämmer om inrättandet av en gemensam kommitté bestående av tjänstemannaföreträdare för bägge parter som ska sammanträda åtminstone vartannat år, för att övervaka att avtalet fungerar och genomförs. Underställda den gemensamma kommittén inrättas underkommittéer för att behandla olika sektorer inom avtalets tillämpningsområde och biträda den gemensamma kommittén i utförandet av dess uppgifter.

Propositionen syftar till att inhämta riksdagens godkännande för avtalet. Propositionen innehåller också ett förslag till så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som ingår i området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Avtalet har inga direkta konsekvenser för statsbudgeten. Avtalet syftar till att intensifiera de politiska och ekonomiska förbindelserna mellan Europeiska unionen och Republiken Filippinerna och inleda ett samarbete på flera delområden, däribland handel och investeringar, miljö och klimatförändringar, energi, vetenskap och teknologi samt sjö- och flygtrafik. Avtalet bedöms ha positiva, om än inte direkta ekonomiska konsekvenser för Finland.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Avtalet har inga direkta konsekvenser för myndigheterna. De uppgifter som den genom avtalet inrättade gemensamma kommitténs och dess underkommittéers möten ger upphov till kan i enlighet med normal praxis skötas med nuvarande personal.

4.3 Miljökonsekvenser

Propositionen har inga direkta konsekvenser för miljön. Miljön hör till de områden där samarbetet mellan parterna ska intensifieras. Enligt avtalet ska samarbetet vara inriktat på att bevara och förbättra miljön i syfte att uppnå hållbar utveckling med iakttagande av förpliktelserna enligt det internationella samarbete och de multilaterala miljöavtal avtalsparterna är parter i. Avtalet innehåller en artikel om miljö och naturresurser där vikten av bevarandet av naturresurserna och den biologiska mångfalden har skrivits in. Enligt avtalet är strävan att miljöaspekterna integreras i alla samarbetsområden.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Partnerskaps- och samarbetsavtalet ska främja politisk dialog mellan avtalsparterna och förbättra samarbetsmöjligheterna utifrån gemensamt överenskomna värden. Avtalet strävar efter att främja parternas samarbete på flera olika områden och få till stånd positiva samhällseffekter, särskilt i Filippinerna. I avtalet förbinder sig parterna till gemensamma principer för att främja demokrati och

mänskliga rättigheter, förhindra spridningen av massförstörelsevapen och bekämpa terrorism. Avtalet kan bedömas ha positiv verkan för en god förvaltning, demokratin, det civila samhället och en starkare nationalekonomi i Filippinerna.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningen inom Europeiska unionen

Initiativet till ett avtal med Republiken Filippinerna togs vid Senior Officials-mötet mellan Filippinerna och EU i februari 2005 och det första avtalsutkastet lämnades till Filippinerna i januari 2006. I december 2008 blev ett av EU uppdaterat utkast klart som användes som grund för den första förhandlingsomgången i Manila den 9–10 februari 2009. Det ordnades inalles sju förhandlingsomgångar, av vilka den sista fördes i Bryssel den 2–3 juni 2010. Förhandlingarna försinkades en aning av avtalsparternas olika uppfattningar om avtalets mål. Filippinernas mål fokuserade på handelsregler, medan viktiga frågor för EU var bl.a. två väsentliga element i avtalet, dvs. mänskliga rättigheter och förhindrandet av spridning av kärnvapen, samt standardklausulen om Internationella brottmålsdomstolen. Besvärliga frågor i förhandlingarna var också terrorismbekämpningen och migrationen. Avtalsförhandlingarna framskred dock trots att EU av säkerhetsskäl hade förlagt de filippinska kommersiella flygbolagen med flygförbud, vilket för en del andra länders del hade lett till att avtalsförhandlingarna temporärt frystes.

Avtalsförhandlingarna bereddes på reguljär basis i EU:s arbetsgrupp för Asien och Oceanien i Bryssel och i de ständiga representanternas kommitté. Avtalstexten behandlades i handelspolitiska kommittén och i rådet för utrikes frågor. Avtalstexten godkändes vid de ständiga representanternas kommittés juni-möte 2010 och avtalet paraferades den 25 juni 2010. Rådet fattade beslut om avtalets undertecknande den 6 september 2010. EU:s medlemsländer, fränsett Storbritannien, undertecknade avtalet under förvåren 2011 då också avtalets rättsliga basis utvidgades. Representanter för EU och Filippinerna under-

tecknade slutligen avtalet den 11 juli 2012 i Phnom Penh.

Efter att avtalet har undertecknats ska det godkännas i varje medlemsstat i EU och i Republiken Filippinerna. Rådet godkänner avtalet för EU:s del efter samråd med Europaparlamentet.

5.2 Den nationella beredningen

Avtalsförhandlingarna och avtalstexten har behandlats i sektionen för handelspolitiska frågor och i sektionen för yttre förbindelser. Riksdagen informerades om förhandlingsmandatet med en redogörelse av statsrådet från den 16 november 2004 (USP 30/2004 rd) och om förhandlingarnas gång och slutskedet med en U-skrivelse av den 3 juni 2010

(U 17/2010 rd). Medan U-skrivelsen var under behandling i stora utskottet den 16 juni 2010 instämde stora utskottet i enlighet med utrikespolitiska utskottets ställningstagande (UtUP 22/2007 rd) med statsrådets ståndpunkt (StoUX 55/2010 rd).

Avtalstexten behandlades i sektionen för handelspolitiska frågor och i sektionen för yttre förbindelser. Propositionen har beretts vid utrikesministeriet. Regeringspropositionen har sänts på remiss till arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, statsrådets kansli och undervisnings- och kulturministeriet samt Ålands landskapsregering.

DETALJMOTIVERING

1 Överenskommelsens innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Inledning. I inledningen bekräftas den vikt som parterna fäster vid de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna i enlighet med Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument som rör mänskliga rättigheter samt vid rättsstatsprincipen och gott styre. I inledningen har även andra centrala samarbetsområden skrivits in, såsom önskan att förbättra samarbetet för internationell stabilitet, rättvisa och säkerhet, för att främja en hållbar social och ekonomisk utveckling, samt bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet. I inledningen bekräftas också engagemanget för att främja miljöskydd, samarbete till stöd för migration och tillämpning av Världshandelsorganisationens principer och reglerna för internationell handel på ett icke-diskriminerande sätt.

AVDELNING I ART OCH RÄCKVIDD

Artikel 1. Allmänna principer. I artikeln bekräftas att respekten för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna enligt internationella instrument samt för rättsstatsprincipen ligger till grund för båda parternas inrikes- och utrikespolitik. Denna punkt definieras som en av väsentlig del av avtalet. Parterna bekräftar sitt åtagande att främja hållbar utveckling, bekämpa klimatförändringen, bidra till uppnåendet av utvecklingsmålen, inbegripet millenniemålen, och den vikt de fäster vid principen om gott styre. Parterna är överens om att samarbetet inom ramen för avtalet kommer att ske i enlighet med deras nationella lagar och andra författningar.

Artikel 2. Samarbetsmål. Parterna åtar sig att föra en allomfattande dialog och främja ytterligare samarbete sinsemellan inom alla områden av ömsesidigt intresse i syfte att stärka sina bilaterala förbindelser. Som mål nämns särskilt upprättande av samarbete i politiska, sociala och ekonomiska frågor så-

väl på det regionala som på det internationella planet. Ytterligare mål är att upprätta samarbete på följande områden: bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet, mänskliga rättigheter och internationellt allvarliga brott, massförstörelsevapen, handeldvapen och lätta vapen, fredsprocessen och förebyggande av konflikter, handel och investeringar, rättvisa och säkerhet, inbegripet olaglig narkotika, penningtvätt, organiserad brottslighet och korruption, dataskydd, flyktingar, migration och arbete till sjöss samt på många andra områden av intresse för parterna. Parterna strävar också efter att öka deltagandet i subregionala och regionala samarbetsprogram samt att främja effektiv dialog och interaktion med det organiserade civila samhället.

Artikel 3. Samarbete i regionala och internationella organisationer. Parterna kommer överens om att fortsätta att utbyta synpunkter och samarbeta i regionala och internationella forum och organisationer såsom Förenta nationerna och dess fackorgan och underorgan.

Artikel 4. Regionalt och bilateralt samarbete. Parterna kommer överens om samarbete också på regional nivå, med särskild fokus på frågor som rör samarbete mellan EU och Filippinerna. Genom valet av en lämplig ram eftersträvas största möjliga verkningar och största möjliga bruk av de resurser som står till förfogande.

AVDELNING II POLITISK DIALOG OCH POLITISKT SAMARBETE

Artikel 5. Fredsprocessen och förebyggande av konflikter. Parterna är överens om att fortsätta de gemensamma insatserna för att främja konfliktförebyggande och en kultur av fred.

Artikel 6. Samarbete på området mänskliga rättigheter. Parterna är överens om att samarbeta inom området för de mänskliga rättigheterna, bland annat genom de internationella instrument på området i vilka de är parter. Detta samarbete kommer att genomföras bland annat genom nationella handlingsplaner, information och utbildning, nationella

institutioner, regionala institutioner, meningsfull dialog och samarbete med FN-institutioner.

Artikel 7. *Allvarliga brott som angår det internationella samfundet.* Det konstateras i artikeln att de internationellt sett allvarligaste brotten inte får förbli ostraffade och att åtal för dessa brott bör säkerställas genom att åtgärder vidtas antingen på nationell eller på internationell nivå, bland annat genom Internationella brottmålsdomstolen. Parterna för dialog om den universella anslutningen till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (FördrS 55 56/2002).

Artikel 8. *Bekämpning av spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen.* Parterna är överens om att till fullo uppfylla sina skyldigheter enligt internationella fördrag och överenskommelser om nedrustning och icke-spridning och andra relevanta internationella skyldigheter, såsom FN:s säkerhetsråds resolution 1540, och att genomföra dem på nationell nivå. Denna bestämmelse utgör en väsentlig del av avtalet. Vidare strävar parterna efter att ratificera eller ansluta sig till relevanta internationella instrument och att fullgöra skyldigheter som följer av dem samt att upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll så att det inte hindrar export för fredliga ändamål och att argumentet fredlig användning inte utnyttjas som täckmantel för spridning av vapen. Parterna är överens om att upprätta en regelbunden politisk dialog som ska underbygga dessa delar av avtalet. Med avseende på kontrollen av produkter med dubbel användning på unionsnivå har rådet utfärdat förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden. Nationella bestämmelser om exportkontrollsystemet finns i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) och i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012).

Artikel 9. *Handeldvapen och lätta vapen.* Parterna är överens om att iaktta och att fullgöra sina respektive skyldigheter inom ramen för internationella avtal och förpliktelser. Parterna åtar sig att etablera en regelbunden politisk dialog för att utbyta synpunkter och information och utveckla en gemensam för-

ståelse för bekämpningen av den olagliga handeln.

Artikel 10. *Samarbete för att bekämpa terrorism.* Parterna bekräftar sitt åtagande att bekämpa terrorism i enlighet med internationella fördrag och sina respektive lagar och andra författningar.

Artikel 11. *Samarbete rörande offentlig förvaltning.* Parterna är överens om att samarbeta för att stärka kapacitetssuppleggnaden på området offentlig förvaltning.

AVDELNING III HANDEL OCH INVESTERINGAR

Artikel 12. *Allmänna principer.* Parterna ska inleda en dialog om bilaterala och multilaterala handelsfrågor och åtar sig att utveckla och diversifiera handeln och underlätta marknadstillträdet. Parterna är medvetna om att handel samt bistånd bland annat i form av handelsförmånsordningar spelar en avgörande roll för utveckling och ska sträva efter att i större utsträckning satsa på detta i överensstämmelse med WTO-bestämmelserna. Parterna ska också främja samarbete bland annat i syfte att lösa handelsproblem och åtgärda andra handelsrelaterade frågor på de områden som avses i artiklarna 13–19.

Artikel 13. *Sanitära och fytosanitära frågor.* Parterna ska samarbeta om livsmedels-säkerhet samt sanitära och fytosanitära frågor samt för att skydda djurs hälsa. Parterna ska utbyta information om sina respektive åtgärder enligt internationella avtal och upprätta kontaktpunkter för kommunikation om frågor inom ramen för denna artikel.

Artikel 14. *Tekniska handelshinder.* Parterna ska samarbeta i syfte att främja användningen av internationella standarder och utbyta information särskilt inom ramen för WTO-avtalet om tekniska handelshinder (TBT). Parterna ska för detta ändamål upprätta en dialog, om någondera parten begär detta, och upprätta kontaktpunkter för kommunikation om frågor inom ramen för artikeln.

Artikel 15. *Tullar och handelslättnader.* Parterna ska dela med sig av sin erfarenhet av tullförfaranden och lägga särskild vikt vid att öka säkerheten inom internationell handel samt säkerställa en effektiv tullövervakning av efterlevnaden av immateriella rättigheter

med bibehållen balans mellan underlättandet av handel och kampen mot oegentligheter. Parterna ska överväga ingående av protokoll om tullsamarbete och ömsesidigt bistånd i tullfrågor. Genomförandet av samarbetet i tullfrågor och handelslättnader ska fortsätta också genom att mobilisera resurser för tekniskt bistånd.

Artikel 16. Investeringar. Parterna ska verka för ett ökat investeringsflöde genom en fortlöpande dialog.

Artikel 17. Konkurrenspolitik. Parterna ska verka för att konkurrensregler införs och upprätthålls och att myndigheter inrättas för att genomföra dem. Parterna kan vidta åtgärder för kapacitetsuppbyggnad på det konkurrenspolitiska området genom finansiering som finns tillgänglig inom ramen för parternas instrument och program för samarbete.

Artikel 18. Tjänster. Parterna har enats om en fortlöpande dialog om handeln med tjänster och ska inleda diskussioner om hur de kan utnyttja möjligheterna för handel med tjänster.

Artikel 19. Immateriella rättigheter. Parterna bekräftar att de åtar sig att införa lämpliga åtgärder i överensstämmelse med internationella normer för skydd av immateriella rättigheter och sörja för att de genomförs. Parterna ska samarbeta också i genomförandet av program rörande immateriell äganderätt och i genomförandet av utvecklingsagendan inom ramen för Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (WIPO). Parterna är överens om att stärka skyddet av geografiska beteckningar och växtförädlingsprodukter samt utbyta information och erfarenheter om förebyggande av överträdelser av immateriella rättigheter och om att inrätta och stärka organisationer för kontroll och skydd av dessa rättigheter.

AVDELNING IV SAMARBETE PÅ OM- RÅDET RÄTTVISA OCH SÄ- KERHET

Artikel 20. Rättsligt samarbete. Parterna erkänner vikten av rättsstatsprincipen och av en förstärkning av alla relevanta institutioner. Samarbetet kan också inbegripa utbyte av information om bästa praxis.

Artikel 21. Samarbete för narkotikabekämpning. I artikeln avtalar parterna om

samarbete i kampen mot olaglig narkotika och definierar mål och medel för samarbetet.

Artikel 22. Samarbete om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Parterna fastställer nödvändigheten av samarbete i bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism och kommer överens om målen för samarbetet.

Artikel 23. Bekämpning av organiserad brottslighet och korruption. I artikeln kommer parterna överens om att samarbeta kring kampen mot organiserad brottslighet och korruption, däribland om genomförande av internationella fördrag och myndighetssamarbete.

Artikel 24. Skydd av personuppgifter. Parterna kommer överens om att samarbeta för att förbättra skyddet av personuppgifter i enlighet med högsta internationella normer.

Artikel 25. Flyktingar och internflyktingar. Parterna ska sträva efter att fortsätta samarbeta i frågor som rör flyktingars välbefinnande.

AVDELNING V SAMARBETE OM MI- GRATION OCH ARBETS- KRAFT TILL SJÖSS

Artikel 26. Samarbete om migration och utveckling. Parterna bekräftar den vikt de fäster vid hanteringen av migrationsströmmar, bereder en bred dialog om dessa frågor och konstaterar att dessa aspekter ska införlivas i de nationella strategierna för ekonomisk och social utveckling. I samarbetet iakttas relevant gällande unionslagstiftning och nationell lagstiftning. Samarbetet ska särskilt inriktas på orsakerna till migrationen, till exempel på nationell lagstiftning om skydd och om inresa i landet, samt på frågor kring visum, säkerhet och utvecklingspolitik. Samarbetet syftar också till att förebygga problemet med medborgare från den andra parten som inte uppfyller lagens villkor för inresa till eller vistelse i landet. Principerna för återsändande av sådana personer definieras. I artikeln bestäms också om parternas skyldigheter och om återtagande av medborgare som bestäms i punkt 2 samt om att utfärda lämpliga handlingar för dem för detta ändamål. Enligt 9 § 3 mom. i grundlagen får finska medborgare inte hindras att resa in i landet. Bestämmelserna om handlingar för styrkande av rätten

att resa finns i passlagen (671/2006). I artikeln enas parterna också om att så snart som möjligt ingå ett separat avtal om mottagande respektive återtagande av sina medborgare.

Artikel 27. Arbetskraft till sjöss och utbildning. Parterna är överens om att samarbeta inom området arbets- och levnadsförhållanden för sjöfolk, arbetssäkerhet och sjöfolkets hälsa samt om utbildning och certifiering av sjöfolk. Parterna bekräftar att de ska iaktta bestämmelserna i FN:s havsrättskonvention (FördrS 49-50/1996) och sina andra internationella fördrag. Samarbetet ska grunda sig på samråd och dialog mellan parterna.

AVDELNING VI EKONOMISKT SAMARBETE, UTVECKLINGS-SAMARBETE OCH ANDRA SEKTORER

Artikel 28. Sysselsättning och sociala frågor. Parterna är överens om att stärka samarbetet på området sysselsättning och sociala frågor, i syfte att stärka globaliseringens sociala dimension samt att respektera de internationellt erkända arbetsnormerna och sociala normerna.

Artikel 29. Utvecklingssamarbete. I artikeln konstateras att det primära målet för utvecklingssamarbetet är att främja en hållbar utveckling, vilket bidrar till att minska fattigdomen och uppnå internationellt överenskomna utvecklingsmål. Parterna ska föra en regelbunden dialog om utvecklingssamarbete bland annat kring mänsklig och social utveckling, ekonomisk tillväxt, miljö och naturresurser, klimatförändring, sociala tjänster och effektivitet.

Artikel 30. Dialog om den ekonomiska politiken. Parterna är överens om att samarbeta för att främja utbytet av ekonomisk information och att utbyta erfarenheter vad gäller samordningen av den ekonomiska politik som förs inom ramen för regionalt samarbete och regional integration. Parterna strävar efter att fördjupa dialogen mellan sina myndigheter.

Artikel 31. Det civila samhället. Parterna erkänner att organisationerna i det civila samhället spelar en viktig roll och har därför enats om att främja en dialog med det civila samhället.

Artikel 32. Hantering av katastrofrisker. Parterna enas om att öka sitt samarbete på området hantering av katastrofrisker med målet att integrera riskhantering i utvecklingsplaner och beslutsprocessen i samband med naturkatastrofer.

Artikel 33. Energi. Parterna enas om att förbättra samarbetet inom energisektorn samt främja kontakter och gemensam forskning, särskilt genom relevanta regionala och internationella ramar. I samarbetet beaktar parterna sambandet mellan energitjänster och hållbar utveckling och iakttar sina åtaganden i anknytning till klimatförändringen.

Artikel 34. Miljö och naturresurser. I artikeln fastställs samarbetets betydelse för hållbar utveckling inriktat på att bevara och förbättra miljön och förpliktelsen att genomföra internationella miljöavtal bekräftas. Parterna säkerställer att handels- och miljöpolitiken ska komplettera varandra bättre och fastställer delområden där strävan är att samarbetet fortsätter inom ramen för de regionala programmen för miljöskydd.

Artikel 35. Jordbruk, fiske och landsbygdsutveckling. Parterna är överens om att de behöver föra en dialog och ha ett samarbete när det gäller en hållbar utveckling och fastställer lämpliga sektorer för dialogen.

Artikel 36. Regional utveckling och samarbete. Parterna ska verka för bilateralt samarbete på området regionalpolitik, bland annat genom utformning av regionalpolitik, förvaltning, landsbygdsutveckling och statistik.

Artikel 37. Industripolitiskt samarbete och samarbete om små och medelstora företag. Parterna är överens om att främja det industripolitiska samarbetet på områden som bedöms lämpliga, i syfte att skapa ett klimat som gynnar ekonomisk utveckling och att förbättra industrins och små och medelstora företags konkurrenskraft.

Artikel 38. Transporter. I artikeln enas parterna om att samarbeta inom relevanta områden av transportpolitiken och fastställer de delsektorer där samarbetet särskilt ska främjas. Genom dialog understöds också genomförandet av regelverk i enlighet med de internationella konventionerna. I artikeln bestäms om dialog på området sjötransportpolitik och sjötransporttjänster.

Artikel 39. Vetenskapligt och tekniskt samarbete. Parterna är överens om att samarbeta på det vetenskapliga och tekniska området, bland annat inom forskning och utbildning, och att basera samarbetet på principerna om ömsesidighet och ömsesidig nytta beaktande skyddet av immateriell äganderätt.

Artikel 40. Samarbete om informations- och kommunikationsteknik. Parterna erkänner att informations- och kommunikationsteknik är av betydelse för den ekonomiska och sociala utvecklingen. Samarbetet omfattar bland annat delaktighet i en regional dialog om informationssamhället, samtrafikförmåga mellan nät och tjänster, standardisering och spridning av teknik, främjande av forskningssamarbete, utbyte av bästa metoder, samarbete inom sektorn för säkerhet på nätet, samarbete kring digital-tv och personalutveckling.

Artikel 41. Det audiovisuella området, medier och multimedia. I artikeln kommer parterna överens om samarbete inom det audiovisuella området och på områdena medier och multimedier och om att upprätta en politisk dialog på dessa områden.

Artikel 42. Samarbete om turism. Parterna enas om att sträva efter att förbättra informationsutbytet och fastställa bästa praxis i enlighet med Världsturistorganisationens globala uppförandekod, att föra en dialog på områdena personalutbildning och utveckling av ny teknik, utveckla samarbetet för att bevara naturarv och kulturarv.

Artikel 43. Samarbete om finansiella tjänster. Parterna är överens om att stärka samarbetet för en tillnärmning av normer och regler och inser betydelsen av tekniskt stöd och kapacitetsuppbyggnad i detta syfte.

Artikel 44. God förvaltningssed på skatteområdet. Parterna förbinder sig att genomföra principerna om god förvaltning på skatteområdet och att bland annat förbättra det internationella samarbetet på detta område. Principerna ska i första hand tillämpas inom ramen för gällande eller framtida bilaterala skatteavtal mellan Filippinerna och medlemsstaterna.

Artikel 45. Hälsa. Parterna är överens om att samarbeta på hälso- och sjukvårdssektorn bland annat genom program, uppföljning och utbyte av information samt internationella avtal.

Artikel 46. Utbildning och kultur; dialog mellan kulturer och religioner. Parterna är överens om att främja samarbetet när det gäller utbildning och idrott samt kontakterna mellan kulturer och religioner. Parterna ska inleda en dialog som rör modernisering av utbildningssystemen.

Artikel 47. Statistik. Parterna är överens om att främja harmoniseringen av statistiska metoder och statistisk praxis, inbegripet insamling och spridning av statistik. I samarbetet ska statistiksamarbetet mellan Europeiska unionen och Asean beaktas.

AVDELNING VII INSTITUTIONELL RAM

Artikel 48. Gemensam kommitté. Parterna kommer överens om att inrätta en gemensam kommitté, om dess sammankomster och huvuduppgifter. Den gemensamma kommittén ska sörja för att avtalet fungerar och genomförs och också övervaka att de sektorsavtal eller sektorsprotokoll som eventuellt ingåtts eller kan komma att ingås mellan parterna fungerar. Den gemensamma kommittén ska inrätta underkommittéer som ska bistå den i dess arbete på alla områden som omfattas av avtalet.

AVDELNING VIII SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 49. Klausul om framtida utveckling. Parterna får utvidga avtalet i samförstånd eller på gemensamma kommitténs rekommendation genom avtal eller protokoll inom specifika sektorer.

Artikel 50. Resurser för samarbete. Parterna är överens om att ställa nödvändiga resurser och finansiella medel till förfogande i den utsträckning som deras respektive resurser och bestämmelser tillåter detta, i syfte att uppfylla samarbetsmålen.

Artikel 51. Hjälpmedel. Parterna är överens om att ge tjänstemän och experter som deltar i genomförandet av samarbetet de hjälpmedel som de behöver.

Artikel 52. Andra avtal. Det konstateras att avtalet inte påverkar parternas befogenheter att vidta bilaterala samarbetsåtgärder eller att ingå nya samarbetsavtal.

Artikel 53. Fullgörande av skyldigheter. Parterna enas om åtgärderna i det fall att en part inte har fullgjort någon av sina skyldigheter. Tvister avseende tillämpningen eller tolkningen av avtalet hänskjuts till gemensamma kommittén. En part anses begå en väsentlig överträdelse av avtalet om den vägrar att fullgöra avtalet på ett sätt som inte sanktioneras av allmänna regler i internationell rätt eller om den överträder någon av avtalets väsentliga delar enligt artiklarna 1.1 och 8.2.

Artikel 54. Definition av parterna. Parterna i avtalet definieras.

Artikel 55. Territoriell tillämpning. Avtalets territoriella tillämpning definieras.

Artikel 56. Anmälningar. Det konstateras att anmälningar som gäller avtalet ska göras till Europeiska unionens råds generalsekretariat respektive Filippinernas utrikesministerium.

Artikel 57. Ikraftträdande och varaktighet. I artikeln avtalas om avtalets ikraftträdande och bestäms om dess varaktighet, om förlängning av avtalet, ändringar i det och om uppsägning av det.

Artikel 58. Giltiga texter. Giltiga språkversioner fastställs.

2 Lagförslag

1 §. Genom bestämmelsen i lagförslaget 1 § sätts de bestämmelser i överenskommelsen i kraft som hör till området för lagstiftningen. Dessa bestämmelser refereras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som inte hör till området för lagstiftningen och om ikraftträdandet av lagen bestäms genom förordning av statsrådet. Lagen avses träda i kraft samtidigt som överenskommelsen träder i kraft för Finlands del vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

3 Ikraftträdande

Parterna ska godkänna avtalet i enlighet med sina respektive förfaranden. Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då den senare parten har anmält till den andra parten att de rättsliga förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts. Den

föreslagna lagen som ingår i propositionen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

I avtalet ingår bestämmelser om vissa arbetsområden som rör områden som enligt 18 § i lagen om självstyrelse för Åland (1144/1991) hör till Ålands behörighet. Bestämmelser som rör områden som hör till Ålands behörighet ingår åtminstone i artikel 34 om miljö och naturresurser, artikel 35 om jordbruk, fiske och landsbygdsutveckling, artikel 38 om transporter, artikel 45 om hälsa samt artikel 46 om utbildning, kultur samt dialog mellan kulturer och religioner. Avseende de nämnda sektorerna har medlemsstaterna alltså behörighet i artikel 45 om hälsa samt artikel 46 om utbildning, kultur samt dialog mellan kulturer och religioner. Följaktligen krävs det godkännande av Ålands lagting för att avtalet ska träda i kraft på Åland.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Behörighetsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna

Ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Filippinerna, å andra sidan, är till sin karaktär ett så kallat blandat avtal. Bestämmelserna i avtalet hör dels till medlemsstaternas exklusiva behörighet, dels till unionens exklusiva behörighet eller till unionens och dess medlemsstaters delade behörighet. Enligt etablerad praxis godkänner riksdagen sådana avtal endast till den del de hör till Finlands behörighet (t.ex. GrUU 6/2001 rd, GrUU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd och GrUU 24/2004 rd).

Behörighetsfördelningen i det föreliggande avtalet är inte entydigt. Bedömningen av behörighetsfördelningen försvåras ytterligare av att det handlar om ett avtal mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och en tredje stat, å andra sidan, där förpliktelserna i avtalet gäller samarbete som såväl hänför sig till EU som till dess medlemsstater. Inte hel-

ler avtalsbestämmelserna anger behörighetsfördelningen.

Artikel 1 i avtalet, där det bland annat föreskrivs om mänskliga rättigheter och demokrati som en grundval för avtalet, och vissa bestämmelser i avdelning II om politisk dialog och samarbete bör anses höra till medlemsstaternas behörighet. Till dessa bestämmelser hör bland annat bekämpningen av terrorism, handeldvapen och lätta vapen samt bestämmelserna om allvarliga brott av internationell betydelse. Även bestämmelserna i artikel 8 om bekämpning av spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen hör till medlemsstaternas behörighet till den del det inte är fråga om exportkontrollreglerna som hör till unionens behörighet och som det hänvisas till i artikel 8.3 b.

Vidare har medlemsstaterna behörighet också när det gäller samarbetet i migrationsfrågor (artikel 26) till den del det gäller återvändande eller återtagande av migranter samt medlemsstaternas skyldighet att utfärda identitetshandlingar för ändamålet (artikel 26.3). Medlemsstaterna har behörighet också till den del det handlar om deras rätt att ingå återtagandavtal med Filippinerna med stöd av bemyndigandet i artikeln i fråga (artikel 26.4). Ytterligare har medlemsstaterna behörighet inom området hälsa som det föreskrivs om i artikel 45 i avtalet samt inom området för utbildning och kultur som det föreskrivs om i artikel 46.

Bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bland annat för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis avser riksdagens grundlagsfästa befogenhet alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i avtalet ska anses höra till området för lagstiftningen, 1) om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) om den sak som bestämmel-

sen gäller enligt grundlagen ska föreskrivas i lag, 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller, eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

I artikel 1.1 i avtalet konstateras det att respekt för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna, sådana de har bekräftats i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument, samt respekten för rättsstatsprincipen utgör väsentliga delar av avtalet. Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 45/2000 rd, GrUU 31/2001 rd) att generella och manifestbetonade bestämmelser, där parterna bekräftar sina åtaganden att respektera de mänskliga rättigheterna, inte påverkar innehållet i Finlands internationella förpliktelser eller förpliktelsernas omfattning när det gäller de mänskliga rättigheterna. Däremot ansåg grundlagsutskottet att bestämmelser av detta slag får en bindande verkan av en ny typ i och med samråds- och sanktionsförfarandet som ingår i avtalet, och därför skulle avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen (se GrUU 31/2001 rd).

I artikel 96 om samråds- och sanktionsförfarandet i det avtal som grundlagsutskottet behandlade i det sistnämnda utlåtandet nämndes uttryckligen att avbrytande av tillämpning av avtalet ska ses som en sista utväg att ta till när den ena parten har brutit mot avtalsbestämmelsen om demokratiska principer och rättsstatsprincipen som definierats som en väsentlig beståndsdel i avtalet. I artikel 53 om fullgörande av skyldigheter i det föreliggande avtalet nämns avbrytande av tillämpningen av avtalet inte direkt som en åtgärd att vidta när en avtalspart väsentligen bryter mot avtalet. Avtalsbestämmelsen om tvistlösning som ingår i denna artikel 53 är därmed svagare formulerad än bestämmelsen om samråds- och sanktionsmekanismen som grundlagsutskottet avsåg i sitt utlåtande.

Enligt regeringens uppfattning tillåter dock artikel 53 i det aktuella avtalet att tillämpningen av avtalet avbryts helt eller delvis på grund av traktatbrott så som avses i artikel 60 i Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS

33/1980). Vidare bör beaktas att det i denna artikel 53 bestäms att ett väsentligt avtalsbrott avser överträdelse av en väsentlig del av avtalet. Följaktligen anser regeringen att tillämpning av bestämmelserna i artikel 53 kan leda till att artikel 1.1 som har definierats som en väsentlig del av avtalet får den nya typen av bindande verkan som grundlagsutskottet avser i sitt utlåtande (se GrUU 31/2001 rd) och därför bör avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen.

Också artikel 8.2 om bekämpning av spridning av massförstörelsevapen har definierats som en väsentlig del av avtalet. Överträdelse av denna avtalsbestämmelse är ett väsentligt avtalsbrott, vilket möjliggör tillämpning av samråds- och sanktionsförfarandet enligt artikel 53 i avtalet. Följaktligen kan bestämmelsen i ljuset av motiveringarna i det föregående stycket bedömas ha sådan bindande verkan som avses i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 31/2001 rd och bör därmed anses höra till området för lagstiftningen.

I artikel 8.3 andra stycket förpliktas parterna också att upprätthålla ett effektivt system för nationell exportkontroll, inklusive där innefattade straffrättsliga påföljder för försummelser. Av 80 § i grundlagen följer att bestämmelser som gäller individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Av 8 § i grundlagen följer att straffbara handlingar och straffet för dem ska föreskrivas på lagnivå. Följaktligen hör avtalsbestämmelsen i fråga, som förpliktar parterna att upprätthålla ett effektivt system för nationell exportkontroll inklusive straffrättsliga påföljder, till området för lagstiftningen. Denna avtalsbestämmelse kräver dock inga nationella lagstiftningsåtgärder. Det har också utfärdats nationell reglering om exportkontroll på lagnivå i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) och i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012). Till området för lagstiftningen hör med avseende på artikel 26 om samar-

te om migration och utveckling punkt 3 a och b, där det föreskrivs om parternas skyldighet att återta sina medborgare som olagligt försöker ta sig in på den andra partens territorium, samt punkt 3 c där det dessutom föreskrivs om parternas skyldighet att utfärda lämpliga identitetshandlingar för sina medborgare för återtagandet. Enligt 9 § 3 mom. i grundlagen får finska medborgare inte hindras att resa in i landet. Bestämmelserna om handlingar för styrkande av rätten att resa finns i passlagen (671/2006). Denna punkt innehåller följaktligen bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. De nämnda punkterna förutsätter inte några ändringar av lagstiftningen.

De övriga artiklarna i avtalet är främst generella och manifestbetonade förbindelser som inte i sig inverkar på innehållet eller omfattningen i Finlands internationella förpliktelse.

4.2 Behandlingsordning

Avtalet innehåller inte bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

riksdagen godkänner det i Pnom Penh den 11 juli 2012 upprättade ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Filippinerna, å andra sidan, till den del det hör till Finlands behörighet.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Filippinerna, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Pnom Penh den 11 juli 2012 upprättade ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Filippinerna, å andra sidan, gäller som

lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 8 maj 2014

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Ambassadråd Johanna Kotkajärvi

RAMAVTAL OM PARTNERSKAP OCH SAMARBETE MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH REPUBLIKEN FILIPPINERNA, Å ANDRA SIDAN

EUROPEISKA UNIONEN, nedan kallad unionen, och
KONUNGARIKET BELGIEN,
REPUBLIKEN BULGARIEN,
REPUBLIKEN TJECKIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
REPUBLIKEN ESTLAND,
IRLAND,
REPUBLIKEN GREKLAND,
KONUNGARIKET SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKE,
REPUBLIKEN ITALIEN,
REPUBLIKEN CYPERN,
REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN,
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,
REPUBLIKEN UNGERN,
REPUBLIKEN MALTA,
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,
REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,
REPUBLIKEN POLEN,
REPUBLIKEN PORTUGAL,
RUMÄNIEN,
REPUBLIKEN SLOVENIEN,
REPUBLIKEN SLOVAKIEN,
REPUBLIKEN FINLAND,
KONUNGARIKET SVERIGE,
FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND,
fördragsslutande parter i fördraget om Europeiska unionen, nedan kallade medlemsstaterna,
å ena sidan, och
REPUBLIKEN FILIPPINERNA, nedan kallad Filippinerna, å andra sidan, nedan kallade parterna,
SOM BEAKTAR de vänskapsband som av tradition existerar mellan parterna och de nära historiska, politiska och ekonomiska band som förenar dem,
SOM BEAKTAR att parterna lägger särskild vikt vid att deras ömsesidiga förbindelser är av omfattande natur,
SOM BEAKTAR att detta avtal utgör en del av mer omfattande förbindelser mellan parterna, inbegripet genom avtal i vilka båda är parter,
SOM BEKRÄFTAR den vikt som parterna fäster vid demokratiska principer och mänskliga rättigheter enligt Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument som rör mänskliga rättigheter i vilka de är parter,
SOM BEKRÄFTAR den vikt som de fäster vid rättsstatsprincipen och gott styre och deras önskan att främja ekonomiska och sociala framsteg för sina folk,
SOM BEKRÄFTAR sin önskan att förbättra samarbetet för internationell stabilitet, rättvisa och säkerhet för att främja hållbar social och ekonomisk utveckling, utrotande av fattigdom

och uppnående av millennieutvecklingsmålen,

SOM BEAKTAR att parterna betraktar terrorism som ett hot mot den globala säkerheten och önskar intensifiera dialogen och samarbetet i kampen mot terrorism, med full hänsyn tagen till FN:s globala strategi för terrorismbekämpning och FN:s säkerhetsråds relevanta instrument, särskilt resolutionerna 1373, 1267, 1822 och 1904.

SOM UTTRYCKER sitt fulla engagemang för att förebygga och bekämpa alla former av terrorism och upprätta effektiva internationella instrument för att utrota terrorismen,

SOM BEAKTAR att verk samma åtgärder för bekämpning av terrorism och skydd för mänskliga rättigheter kompletterar och ömsesidigt förstärker varandra,

SOM ERKÄNNER behovet av att stärka och intensifiera samarbetet för att bekämpa narkotikamissbruk och narkotikahandel med tanke på det allvarliga hot som de utgör mot internationell fred, säkerhet, stabilitet och ekonomisk utveckling,

SOM ERKÄNNER att de internationellt sett allvarligaste brotten mot den internationella humanitära rätten, folkmord och andra brott mot mänskligheten inte får förbli ostraffade och att åtal av dessa brott bör säkerställas för att främja internationell fred och rättvisa,

SOM BEAKTAR att parterna är eniga om att spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen utgör ett allvarligt hot mot den internationella säkerheten och önskar stärka dialogen och samarbetet på detta område. Det enhälliga antagandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1540 ligger till grund för hela det internationella samfundets engagemang för att bekämpa spridning av massförstörelsevapen,

SOM ERKÄNNER att den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till dessa, bristfällig hantering, ej tillräckligt säker lagring och okontrollerad spridning fortsätter att utgöra ett allvarligt hot mot internationell fred, säkerhet och utveckling,

SOM ERKÄNNER betydelsen av samarbetsavtalet av den 7 mars 1980 mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och medlemsländer i Sydasiatiska nationers förbund och efterföljande anslutningsprotokoll,

SOM ERKÄNNER betydelsen av att stärka de befintliga förbindelserna mellan parterna i syfte att utvidga samarbetet dem emellan och deras gemensamma önskan att befästa, fördjupa och diversifiera sina förbindelser på områden av ömsesidigt intresse, på grundval av jämlikhet, icke diskriminering, respekt för den naturliga miljön och till ömsesidig nytta,

SOM ERKÄNNER betydelsen av dialog och samarbete mellan Sydasiatiska nationers förbund (Asean) och Europeiska unionen,

SOM UTTRYCKER sitt fulla engagemang för att främja hållbar utveckling, inbegripet naturskydd och effektivt samarbete för att bekämpa klimatförändringen,

SOM UNDERSTRYCKER behovet av ett närmare samarbete på området rättvisa och säkerhet,

SOM ERKÄNNER sitt engagemang för övergripande dialog och samarbete till stöd för migration och utveckling, och för effektivt främjande och genomförande av internationellt erkända arbetsnormer och sociala normer,

SOM NOTERAR att de bestämmelser i avtalet som omfattas av tillämpningsområdet för del III avdelning V i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt binder Förenade kungariket och Irland som enskilda avtalsslutande parter, eller alternativt som en del av Europeiska unionen, i enlighet med protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt; samma sak gäller för Danmark i enlighet med protokollet om Danmarks ställning, som fogats till dessa fördrag, SOM ERKÄNNER den vikt de fäster vid de principer och regler som styr den internationella handeln, särskilt principerna och reglerna i avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO), och vid behovet av att tillämpa dessa på ett öppet och icke-diskriminerande sätt,

SOM BEKRÄFTAR sin önskan att, i full överensstämmelse med de åtgärder som vidtas inom ramen för ett regionalt samarbete, utöka samarbetet mellan parterna på grundval av gemensamma värderingar och ömsesidig nytta,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

Avdelning I**ART OCH RÄCKVIDD****Artikel 1****Allmänna principer**

1. Respekten för de demokratiska principerna och för de mänskliga rättigheterna, såsom de fastställs i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument på detta område i vilka parterna är fördragsslutande parter, samt för rättsstatsprincipen, ligger till grund för båda parter inrikes- och utrikespolitik och utgör en väsentlig del av detta avtal.

2. Parterna bekräftar att de delar de värderingar som kommer till uttryck i Förenta nationernas stadga.

3. Parterna bekräftar sitt åtagande att främja hållbar utveckling, samarbeta för att lösa problemen i samband med klimatförändringen och bidra till uppnåendet av de internationellt överenskomna utvecklingsmålen, inbegripet millennieutvecklingsmålen.

4. Parterna bekräftar den vikt de fäster vid principen om gott styre.

5. Parterna är överens om att samarbetet inom ramen för detta avtal kommer att ske i enlighet med deras nationella lagar och andra författningar.

Artikel 2**Samarbetsmål**

I syfte att stärka sina bilaterala förbindelser åtar sig parterna att föra en allomfattande dialog och främja ytterligare samarbete sinsemellan inom alla områden av ömsesidigt intresse enligt detta avtal. Parternas ansträngningar ska särskilt inriktas på följande:

a) Upprätta samarbete i politiska, sociala och ekonomiska frågor inom alla relevanta regionala och internationella forum och organisationer.

b) Upprätta samarbete för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet.

c) Upprätta samarbete om mänskliga rättigheter och dialog om kampen mot allvarliga brott som angår det internationella samfundet.

d) Upprätta samarbete för att motverka spridning av massförstörelsevapen, handeldvapen och lätta vapen och för att främja fredsprocesser och förebyggande av konflikter.

e) Upprätta samarbete på alla områden av gemensamt intresse som rör handel och investeringar i syfte att underlätta handels- och investeringsflöden och avlägsna hinder för handel och investeringar, på ett sätt som är förenligt med WTO:s principer och pågående och framtida regionala initiativ mellan EU och Asean.

f) Upprätta samarbete på området rättvisa och säkerhet, inbegripet rättsligt samarbete, narkotika, penningtvätt, bekämpning av organiserad brottslighet och korruption, data-skydd, flyktingar och internflyktingar.

g) Upprätta samarbete på områdena migration och arbete till sjöss.

h) Upprätta samarbete på alla andra områden av ömsesidigt intresse, framför allt inom sysselsättning och sociala frågor, utvecklingssamarbete, ekonomisk politik, finansiella tjänster, goda styrelseformer på skatteområdet, industripolitik och små och medelstora företag, informations- och kommunikationsteknik, det audiovisuella området, medier och multimedia, vetenskap och teknik, transport, turism, utbildning, kultur, dialog mellan kulturer och religioner, energi, miljö och naturresurser, inbegripet klimatförändringen, jordbruk, fiske och landsbygdsutveckling, regional utveckling, hälsa, statistik, hantering av katastrofrisker samt offentlig förvaltning.

i) Öka båda parter deltagande i subregionala och regionala samarbetsprogram som är öppna för deltagande av den andra parten.

j) Förstärka Filippinernas och Europeiska unionens roller och profiler.

k) Främja förståelsen människor emellan samt effektiv dialog och interaktion med det organiserade civila samhället.

Artikel 3

Samarbete i regionala och internationella organisationer

Parterna kommer att fortsätta att utbyta synpunkter och samarbeta i regionala och internationella forum och organisationer såsom Förenta nationerna och relevanta FN-organ, bl.a. Förenta nationernas konferens om handel och utveckling (Unctad), dialogen mellan Asean och EU, Aseans regionala forum (ARF), Asien–Europa-mötet (Asem), WTO, Internationella organisationen för migration (IOM) och Världsomorganisationen för den intellektuella äganderätten (WIPO).

Artikel 4

Regionalt och bilateralt samarbete

På samtliga områden för dialog och samarbete inom ramen för detta avtal, med särskilt beaktande av frågor som rör samarbete mellan EU och Filippinerna, får båda parterna efter gemensam överenskommelse samarbeta i form av verksamhet på regional nivå eller genom en kombination av båda ramarna, med hänsyn till de regionala beslutsprocesserna i de berörda regionala grupperna. Parterna kommer vid valet av lämplig ram att sträva efter att uppnå största möjliga verkningar för alla berörda parter och öka deras deltagande och samtidigt göra största möjliga bruk av de resurser som står till förfogande och se till att verksamheten är i överensstämmelse med annan verksamhet.

Avdelning II**POLITISK DIALOG OCH POLITISKT SAMARBETE**

Artikel 5

Fredsprocessen och förebyggande av konflikter Parterna är överens om att fortsätta de gemensamma insatserna för att främja konfliktförebyggande och en kultur av fred, bland annat genom att införa program för fredsinsatser och fredsfostran.

Artikel 6

Samarbete på området mänskliga rättigheter

1. Parterna är överens om att samarbeta för att främja och effektivt försvara alla mänskliga rättigheter, bland annat genom de internationella instrument på området i vilka de är parter.

2. Detta samarbete kommer att genomföras genom verksamhet som parterna gemensamt kommer överens om, bland annat genom att

a) stödja utarbetande och genomförande av nationella handlingsplaner för mänskliga rättigheter,

b) främja information om och utbildning i mänskliga rättigheter,

c) förstärka institutioner med anknytning till mänskliga rättigheter,

d) i möjligaste mån bidra till att främja regionala institutioner på området mänskliga rättigheter,

e) upprätta en meningsfull dialog mellan parterna rörande mänskliga rättigheter och

f) samarbeta med de FN-institutioner som är verksamma på området mänskliga rättigheter.

Artikel 7

Allvarliga brott som angår det internationella samfundet

1. Parterna erkänner att de internationellt sett allvarligaste brotten mot den internationella humanitära rätten, folkmord och andra brott mot mänskligheten inte får förbli ostraffade och att åtal av dessa brott bör säkerställas genom att åtgärder vidtas antingen på nationell eller internationell nivå, enligt vad som är lämpligt, bland annat genom Internationella brottmålsdomstolen i enlighet med parternas respektive nationella lagstiftning.

2. Parterna är överens om att föra en fruktbar dialog om den universella anslutningen till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen i enlighet med sina respektive lagar, inbegripet tillhandahållande av stöd för kapacitetsuppbyggnad.

Artikel 8

Bekämpning av spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen

1. Parterna anser att spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, till och av statliga och icke-statliga aktörer, utgör ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet.

2. Parterna är därför överens om att samarbeta och bidra till att bekämpa spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo uppfylla och på nationell nivå genomföra sina skyldigheter enligt internationella fördrag och överenskommelser om nedrustning och icke-spridning och andra relevanta internationella skyldigheter på området, såsom FN:s säkerhetsråds resolution 1540. Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en väsentlig del av detta avtal.

3. Parterna är vidare överens om att

a) vidta lämpliga åtgärder för att underteckna och, med full hänsyn tagen till parternas ratificeringsförfaranden, sträva efter att ratificera eller ansluta sig till dem, enligt vad som är lämpligt, och att fullgöra parternas respektive skyldigheter som följer av andra relevanta internationella instrument, inbegripet relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd,

b) upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll genom att kontrollera export och transitering av varor som kan användas till massförstörelsevapen, bland annat genom kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden i samband med massförstörelsevapen och genom effektiva sanktioner mot överträdelser av exportkontrollen. Parterna erkänner att genomförandet av exportkontroll inte bör hindra internationellt samarbete rörande material, utrustning och teknik för fredliga ändamål, och att argumentet fredlig användning inte bör utnyttjas som täckmantel för spridning av vapen.

4. Parterna är överens om att upprätta en regelbunden politisk dialog som ska ledsaga och underbygga dessa delar av avtalet. Parterna kan också sträva efter att upprätthålla en dialog på regional nivå.

Artikel 9

Handeldvapen och lätta vapen

1. Parterna är medvetna om att olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till sådana vapen, samt excessiv anhopning, bristfällig hantering, ej tillräckligt säker lagring och okontrollerad spridning av sådana vapen fortsätter att utgöra ett allvarligt hot mot freden och den internationella säkerheten.

2. Parterna är överens om att iaktta och fullgöra sina respektive skyldigheter att bekämpa illegal handel med handeldvapen och lätta vapen, inom ramen för befintliga internationella avtal och FN:s säkerhetsråds resolutioner, samt sina åtaganden inom ramen för andra internationella instrument som är tillämpliga på området, såsom FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av illegal handel med handeldvapen och lätta vapen.

3. Parterna åtar sig att upprätta en regelbunden politisk dialog för att utbyta synpunkter och information och utveckla en gemensam förståelse för de frågor och problem som hänger samman med den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen och stärka parternas förmåga att förebygga, bekämpa och utrota sådan handel.

Artikel 10

Samarbete för att bekämpa terrorism

1. Parterna bekräftar på nytt vikten av att förebygga och bekämpa terrorism i enlighet med sina respektive lagar och andra författningar och med iakttagande av rättsstatsprincipen, internationell rätt, särskilt FN:s stadga och relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd, lagstiftning om de mänskliga rättigheterna, flyktinglagstiftning, internationell humanitär rätt och de internationella konventioner i vilka de är parter, FN:s globala strategi för terrorismbekämpning som fastställs i FN:s generalförsamlings resolution 60/28 av den 8 september 2006 samt EU:s och Asean-ländernas gemensamma förklaring av den 28 januari 2003 om samarbete för att bekämpa terrorism.

2. I detta syfte är parterna överens om att samarbeta genom att

a) främja genomförandet av relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd, bl.a. 1373, 1267, 1822 och 1904, och relevanta internationella konventioner och instrument,

b) främja samarbete mellan FN:s medlemsstater för att effektivt genomföra FN:s globala strategi för terrorismbekämpning,

c) utbyta information och stärka samarbetet och samordningen på området brottsbekämpning genom att använda Interpols befintliga nationella centralbyråer genom Interpols globala kommunikationssystem för polisen (I-24/7),

d) genom informationsutbyte om terroristgrupper och deras stödnätverk i enlighet med internationell och nationell rätt,

e) utbyta synpunkter om medel och metoder för att bekämpa terrorism, däribland på det tekniska området och på utbildningsområdet, och utbyta erfarenheter när det gäller förebyggande av terrorism och avradikalisering,

f) samarbeta för att fördjupa det internationella samförståndet om kampen mot terrorism och finansiering av terrorism och genom arbete för en snar överenskommelse om den övergripande konventionen om internationell terrorism, som ska komplettera de befintliga FN-instrumenten för bekämpning av terrorism,

g) utbyta bästa praxis i fråga om skydd för de mänskliga rättigheterna i kampen mot terrorism,

h) främja genomförande och ökat samarbete när det gäller att bekämpa terrorism inom ramen för Asem och samarbetet mellan EU och Asean.

Artikel 11

Samarbete rörande offentlig förvaltning

Parterna är överens om att samarbeta för att stärka kapacitetssuppleeringen på området offentlig förvaltning. Samarbetet på detta område kan inbegripa utbyte av synpunkter på bästa praxis i fråga om förvaltningsmetoder, tillhandahållande av tjänster, förstärkning av institutionell kapacitet samt öppenhet och insyn.

Avdelning III

HANDEL OCH INVESTERINGAR

Artikel 12

Allmänna principer

1. Parterna ska inleda en dialog om bilaterala och multilaterala handels- och handelsrelaterade frågor i syfte att stärka de bilaterala handelsförbindelserna och det multilaterala handelssystemets roll när det gäller att främja tillväxt och utveckling.

2. Parterna åtar sig att i största möjliga utsträckning och till ömsesidig nytta främja utveckling och diversifiering av handeln sig emellan. De åtar sig att uppnå förbättrade villkor för marknadstillträde genom att arbeta för att avskaffa handelshinder, i synnerhet icke-tariffära handelshinder och vidta åtgärder för att förbättra insynen, med hänsyn tagen till det arbete som utförs av internationella organisationer på detta område.

3. Parterna, som är medvetna om att handel spelar en avgörande roll för utveckling och att bistånd i form av handelsförmånsordningar har bidragit till utvecklingen i biståndsmottagande utvecklingsländer, ska sträva efter att i större utsträckning använda samråd för denna typ av bistånd i full överensstämmelse med WTO-bestämmelserna.

4. Parterna ska hålla varandra underrättade om utvecklingen när det gäller handelspolitik och politiken på handelsrelaterade områden, såsom jordbruk, livsmedelssäkerhet, konsumentfrågor och miljö, inbegripet avfallshantering.

5. Parterna ska främja dialog och samarbete i syfte att utveckla sin handel och sina investeringsförbindelser, inbegripet genom att verka för att lösa handelsproblem, och genom att åtgärda andra handelsrelaterade problem på de områden som avses i artiklarna 13–19.

Artikel 13

Sanitära och fytosanitära frågor

1. Parterna ska samarbeta om livsmedelssäkerhet samt sanitära och fytosanitära frågor

för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa på parternas territorier.

2. Parterna ska diskutera och utbyta information om sina respektive åtgärder enligt WTO-avtalet om sanitära och fytosanitära frågor, Internationella växtskyddskonventionen (IPPC), Internationella byrån för epizootiska sjukdomar (OIE) och Codex Alimentarius-kommissionen (Codex), såsom lagstiftning, regler och föreskrifter, certifiering, inspektioner och övervakningsförfaranden, inbegripet förfaranden för godkännande av anläggningar och tillämpningen av principerna för zonindelning.

3. Parterna är överens om att inleda samarbete för kapacitetsuppbyggnad rörande sanitära och fytosanitära frågor, och vid behov, rörande djurskydd.

4. Parterna ska snarast upprätta en dialog om sanitära och fytosanitära frågor om någondera parten begär detta, för att ta upp sanitära och fytosanitära frågor och andra därmed sammanhängande brådskande frågor inom ramen för denna artikel.

5. Parterna ska utse kontaktpunkter för kommunikation om frågor inom ramen för denna artikel.

Artikel 14

Tekniska handelshinder

1. Parterna är överens om att samarbete om standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelser är ett viktigt mål för utvecklingen av handeln.

2. Parterna ska främja användningen av internationella standarder och samarbeta och utbyta information om standarder, förfaranden för bedömning av överensstämmelse och tekniska föreskrifter, särskilt inom ramen för WTO-avtalet om tekniska handelshinder. Parterna är överens om att i detta syfte snarast upprätta en dialog om frågor rörande tekniska handelshinder om någondera parten begär detta, och upprätta kontaktpunkter för kommunikation om frågor inom ramen för denna artikel.

3. Samarbetet om tekniska handelshinder får ske bland annat i form av dialog, gemensamma projekt, tekniskt bistånd och program för kapacitetsuppbyggnad.

Artikel 15

Tullar och handelslättnader

1. Parterna ska dela med sig av sin erfarenhet och undersöka möjligheterna att förenkla import-, export- och andra tullförfaranden, öka insynen i tull- och handelsregler, utveckla tullsamarbetet och mekanismerna för effektivt ömsesidigt administrativt bistånd, samt eftersträva samsyn och gemensamma åtgärder inom ramen för relevanta internationella initiativ, inbegripet handelslättnader. Parterna kommer att lägga särskild vikt vid att öka säkerheten inom internationell handel, för att säkerställa en effektiv tullövervakning av efterlevnaden av immateriella rättigheter och se till att det råder balans mellan underlättandet av handel och kampen mot bedrägerier och oegentligheter.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av andra former av samarbete enligt detta avtal uttalar parterna sitt intresse för att överväga ingående av protokoll om tullsamarbete och ömsesidigt bistånd i tullfrågor inom den institutionella ram som fastställs i detta avtal.

3. Parterna ska i samförstånd fortsätta att mobilisera resurser för tekniskt bistånd för att stödja genomförandet av samarbetet i tullfrågor och handelslättnader inom ramen för detta avtal.

Artikel 16

Investeringar

Parterna ska verka för ett ökat investeringsflöde genom att främja ett attraktivt och stabilt klimat för ömsesidiga investeringar på grundval av en fortlöpande dialog som tar sikte på stabila, öppna och icke-diskriminerande regler för investerare och utforska administrativa mekanismer för att underlätta investeringsflödena, i enlighet med parternas nationella lagar och andra författningar.

Artikel 17

Konkurrenspolitik

1. Parterna ska verka för att konkurrensregler införs och upprätthålls och att myndighe-

ter inrättas för att genomföra dem. De ska främja att reglerna tillämpas på ett effektivt, icke-diskriminerande och öppet sätt för att uppnå rättssäkerhet på sina respektive territorier.

2. Parterna kommer i detta syfte att vidta åtgärder för kapacitetsuppbyggnad på det konkurrenspolitiska området, förutsatt att finansiering för denna verksamhet finns tillgänglig inom ramen för parternas instrument och program för samarbete.

Artikel 18

Tjänster

1. Parterna har enats om en fortlöpande dialog som i synnerhet syftar till informationsutbyte om parternas respektive regler och som främjar tillträdet till den andra partens marknad, inbegripet e-handel, till kapitalkällor och teknik, samt främjar handeln med tjänster mellan de båda parterna och på tredjeländers marknader.

2. Parterna är medvetna om konkurrenskraften hos sina respektive tjänstesektorer och ska inleda diskussioner om hur de kan utnyttja möjligheterna för handel med tjänster på varandras marknader.

Artikel 19

Immateriella rättigheter

1. Parterna bekräftar den stora vikt de fäster vid skyddet av immateriella rättigheter och åtar sig att införa lämpliga åtgärder för att sörja för lämpligt och effektivt skydd av immateriella rättigheter och samtidigt se till att åtgärderna är i överensstämmelse med bästa praxis och de internationella normer som parterna har åtagit sig att följa.

2. Parterna ska bistå varandra när det gäller att fastställa och genomföra program rörande immateriell äganderätt som bidrar till främjande av teknisk innovation och till frivillig överföring av teknik och personalutbildning, samt samarbeta i genomförandet av utvecklingsagendan inom ramen för Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (WIPO).

3. Parterna är överens om att stärka samarbetet om geografiska beteckningar, bland an-

nat om skyddet av dem, och om skydd av växtförädlingsprodukter, med hänsyn till bland annat den roll som spelas av Internationella unionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV), där så är lämpligt.

4. Parterna ska utbyta information och erfarenheter om praxis rörande immateriella rättigheter, förebyggande av överträdelser av immateriella rättigheter, särskilt kampen mot förfalskning och piratkopiering, bland annat genom tullsamarbete och andra lämpliga former av samarbete, och genom att inrätta och stärka organisationer för kontroll och skydd av dessa rättigheter.

Avdelning IV

SAMARBETE PÅ OMRÅDET RÄTTVISA OCH SÄKERHET

Artikel 20

Rättsligt samarbete

1. Parterna erkänner att rättsstatsprincipen och en förstärkning av alla relevanta institutioner är av särskild betydelse.

2. Samarbetet mellan parterna kan också inbegripa ömsesidigt utbyte av information om bästa praxis i fråga om rättssystem och lagstiftning.

Artikel 21

Samarbete för narkotikabekämpning

1. Parterna ska i samarbete sörja för ett balanserat tillvägagångssätt genom effektiv samordning mellan de behöriga myndigheterna, inbegripet det ledande organet för bekämpning av narkotika och myndigheter inom sektorerna för hälsa, rättvisa, utbildning, ungdom, social välfärd, tull och inrikes frågor samt andra relevanta sektorer och andra berörda parter, med målet att minska tillgången till och efterfrågan på narkotika, samt dess inverkan på narkotikamissbrukare, deras familjer och samhället i stort, och effektivisera kontrollen av prekursorer.

2. Parterna ska komma överens om hur samarbetet ska genomföras för att dessa mål ska kunna uppnås. Åtgärderna ska baseras på gemensamt överenskomna principer som

överensstämmer med relevanta internationella konventioner i vilka de är parter, den politiska förklaringen och den särskilda förklaring om de vägledande principerna för att minska efterfrågan på narkotika som godkändes vid Förenta nationernas generalförsamlings tjugonde extra session om narkotika i juni 1998, och den politiska förklaring och handlingsplan om internationellt samarbete på vägen mot en välavvägd helhetsstrategi mot narkotikaproblemet i världen, som antogs vid högnivådelen av FN:s narkotikakommissions 52:a session i mars 2009.

3. Samarbetet mellan parterna ska inbegripa tekniskt och administrativt bistånd, särskilt på följande områden:

- a) Utarbetande av nationell lagstiftning och nationella program.
- b) Inrättande av nationella institutioner och informationscentrum.
- c) Stöd till insatser från det civila samhället på narkotikaområdet och insatser för att minska efterfrågan på narkotika liksom skador orsakade av narkotika.
- d) Utbildning av personal.
- e) Stärkt brottsbekämpning och informationsutbyte i enlighet med nationell lagstiftning.
- f) Narkotikarelaterad forskning.
- g) Profilerings av narkotika och förebyggande av framställning av farliga narkotiska ämnen och av avledning av kontrollerade prekursorer i vissa ämnen som är nödvändiga för olaglig framställning av narkotika.
- h) Andra områden som parterna gemensamt kommer överens om.

Artikel 22

Samarbete om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

1. Parterna är överens om att det är nödvändigt att sträva efter och samarbeta för att förhindra tvätt av vinningen av alla former av brottslig verksamhet, såsom narkotikahandel och korruption.

2. Båda parter är överens om att främja rättsligt, tekniskt och administrativt bistånd för att utveckla och genomföra föreskrifter och införa effektivt fungerande mekanismer för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Samarbetet ska särskilt möjlig-

göra utbyte av relevanta upplysningar inom ramen för respektive lagstiftning liksom antagande av lämpliga standarder för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism motsvarande de standarder som antagits av unionen och de relevanta internationella organ som är verksamma på detta område, såsom arbetsgruppen för finansiella åtgärder (FATF).

3. Båda parter ska främja samarbete för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, t.ex. genom att genomföra projekt för kapacitetsuppbyggnad.

Artikel 23

Bekämpning av organiserad brottslighet och korruption

1. Parterna är överens om att samarbeta för att bekämpa organiserad brottslighet och korruption enligt definitionen i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och dess tilläggsprotokoll samt FN:s konvention mot korruption. Parternas samarbete har till syfte att främja och genomföra dessa konventioner och andra tillämpliga instrument i vilka de är parter.

2. Beroende på tillgängliga resurser ska samarbetet inkludera åtgärder och projekt för kapacitetsuppbyggnad.

3. Parterna är överens om att ha ett samarbete mellan myndigheter, byråer och avdelningar med ansvar för brottsbekämpning och att bidra till att motverka och undanröja hot från transnationell brottslighet som berör bägge parter inom ramen för deras respektive lagstiftning. Samarbetet mellan brottsbekämpande myndigheter, organ och tjänster kan ta formen av ömsesidigt bistånd i utredningar, utbyte av utredningsteknik, gemensam utbildning och fortbildning av tjänstemän inom brottsbekämpande myndigheter och andra typer av gemensam verksamhet och gemensamt bistånd, bland annat de befintliga nationella centralbyråerna inom Interpol, genom Interpols globala kommunikationssystem för polisen (I-24/7) eller något liknande system för informationsutbyte om vilket parterna gemensamt kommer överens.

Artikel 24

Skydd av personuppgifter

1. Parterna är överens om att samarbeta för att förbättra skyddet av personuppgifter i enlighet med högsta internationella normer, bl.a. FN:s riktlinjer för reglering av behandlingen av sådana elektroniska dokument som innehåller personuppgifter, vilka antogs genom FN:s generalförsamling resolution 45/95 den 14 december 1990.

2. Det stärkta dataskyddet genom ökat samarbete om skyddet av personuppgifter kan inbegripa bland annat tekniskt bistånd i form av utbyte av information och expertis, vilket kan omfatta, men inte är begränsat till, följande:

a) Utbyte av information, undersökningar, forskning, strategier, förfaranden och bästa praxis rörande dataskydd.

b) Anordnande eller deltagande i gemensamma fortbildnings- och utbildningsprogram, dialoger och konferenser som ger båda parterna ökade kunskaper om dataskydd.

c) Utbyte av yrkesfolk och experter som ska undersöka strategier för dataskydd.

Artikel 25

Flyktingar och internflyktingar

Parterna ska sträva efter att vid behov fortsätta samarbeta i frågor som rör flyktingars och internflyktingars välbefinnande, med hänsyn till det arbete som utförts och det bistånd som tillhandahållits, bland annat för att finna varaktiga lösningar.

Avdelning V**SAMARBETE OM MIGRATION OCH ARBETSKRAFT TILL SJÖSS**

Artikel 26

Samarbete om migration och utveckling

1. Parterna bekräftar på nytt vikten av gemensam förvaltning av migrationsströmmar mellan deras territorier. I syfte att stärka samarbetet ska parterna inrätta en mekanism som möjliggör en bred dialog och ett omfattande

samarbetsförfarande om alla typer av migrationsfrågor. Migrationsaspekter bör ingå i de nationella strategierna och utvecklingsramarna för ekonomisk och social utveckling i migranternas ursprungs-, transiterings- och bestämmelseländer.

2. Samarbetet mellan parterna ska grunda sig på en särskild behovsanalys, som ska genomföras genom ett förfarande som grundar sig på samråd och ömsesidig överenskomelse mellan parterna och iakttar relevant gällande unionslagstiftning och nationell lagstiftning. Samarbetet ska särskilt inriktas på följande:

a) Push- och pullfaktorerna för migration.

b) Utarbetande och genomförande av nationell lagstiftning och praxis på området skydd av migranter och deras rättigheter i syfte att uppfylla de bestämmelser i tillämpliga internationella instrument som garanterar migranternas rättigheter.

c) Utarbetande och genomförande av nationell lagstiftning och praxis när det gäller internationellt skydd, i syfte att efterleva bestämmelserna i Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning som undertecknades den 28 juli 1951, dess protokoll som undertecknades den 31 januari 1967 och andra relevanta internationella instrument och att säkerställa respekt för principen om non-refoulement.

d) Bestämmelser om rätt till inresa samt rättigheter och rättslig ställning för personer med inresetillstånd, rättvis behandling och integrering av utländska medborgare som lagligen vistas i landet, utbildning samt åtgärder för att motverka rasism, diskriminering och främlingsfientlighet.

e) Inrättande av en effektiv och förebyggande strategi som gör det möjligt för parterna att lösa problemet med närvaron på deras territorium av medborgare från den andra parten som inte uppfyller, eller har upphört att uppfylla, villkoren för inresa till, vistelse eller bosättning på den berörda partens territorium, människosmuggling och människohandel, vilket även inbegriper bekämpning av nätverk för människosmuggling och människohandel och skydd till offren för detta slags verksamhet.

f) Återsändande av sådana personer som avses i punkt 2 e i denna artikel under humana och värdiga former, vilket även inbegriper

att man ska verka för ett frivilligt och varaktigt återvändande till ursprungsländerna och för att mottagande/återtagande för dessa personer sker i enlighet med punkt 3 i denna artikel. Återvändandet ska ske med hänsyn tagen till parternas rätt att bevilja uppehållstillstånd eller tillstånd att stanna kvar av ömmande eller humanitära skäl och till principen om att ingen som riskerar att utsättas för förföljelse ska avvisas.

g) Frågor som konstaterats vara av ömsesidigt intresse i fråga om viseringar, säkerheten hos resehandlingar och gränsförvaltning.

h) Migrations- och utvecklingsfrågor, vilket bland annat omfattar utveckling av mänskliga resurser, socialt skydd, fördelar av migration, genusfrågor och utveckling, etisk rekrytering, cirkulär migration samt integration av invandrare.

3. Utan att det inverkar på behovet av att skydda offer för människohandel, har parterna dessutom enats om följande inom ramen för samarbetet på detta område:

a) Filippinerna ska återta filippinska medborgare av det slag som avses i artikel 2 e i denna artikel som uppehåller sig på en medlemsstats territorium om den berörda medlemsstaten begär detta och återtagandet ska ske utan onödigt dröjsmål så snart den berörda personens nationalitet fastställts och det tillämpliga förfarandet i medlemsstaten avslutats.

b) Varje medlemsstat ska återta sina medborgare av det slag som avses i artikel 2 e i denna artikel som uppehåller sig på Filippinernas territorium om Filippinerna begär detta och återtagandet ska ske utan onödigt dröjsmål så snart den berörda personens nationalitet fastställts och det tillämpliga förfarandet i Filippinerna avslutats.

c) Medlemsstaterna och Filippinerna ska förse sina medborgare med de identitetshandlingar som krävs för detta. Varje begäran om mottagande eller återtagande ska överlämnas av den begärande staten till de behöriga myndigheterna i den anmodade staten.

Om den berörda personen inte innehar lämpliga identitetshandlingar eller andra bevis för sitt medborgarskap ska Filippinerna eller medlemsstaten omgående begära att en behörig diplomatisk eller konsulär beskickning fastställer den berörda personens medborgarskap genom en intervju. Så snart det

fastställts att den berörda personen är medborgare i Filippinerna eller en medlemsstat ska lämpliga handlingar utfärdas av de behöriga myndigheterna i Filippinerna eller den berörda medlemsstaten.

4. Parterna är överens om att de så snart som möjligt ska ingå ett avtal om mottagande/återtagande av sina egna medborgare, vilket även ska innehålla en bestämmelse om återtagande av medborgare i andra länder och statslösa personer.

Artikel 27

Arbetskraft till sjöss och utbildning

1. Parterna är överens om att samarbeta inom området arbetskraft till sjöss i syfte att främja och upprätthålla rimliga arbets- och levnadsförhållanden för sjöfolk, liksom deras personliga säkerhet och skydd, arbets säkerhet samt åtgärder och program för sjöfolkets hälsa.

2. Parterna är dessutom överens om att samarbeta på området utbildning och certifiering av sjöfolk i syfte att garantera en säker och välfungerande sjöfart och förebygga skador på miljön. Detta samarbete omfattar även insatser för att öka kompetensen hos besättningar så att denna bättre motsvarar de aktuella kraven inom sjöfartsindustrin och är anpassad till den tekniska utvecklingen.

3. Parterna ska iaktta de principer och bestämmelser som anges i FN:s havsrättskonvention från 1982, särskilt med avseende på de plikter och skyldigheter som åligger varje part vad gäller arbetsförhållanden, bemanning och sociala frågor för fartyg som för dess flagg, och i den internationella konventionen angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning (STCW-konventionen), i ändrad lydelse, med avseende på krav på utbildning och kompetens för sjömän.

Parterna ska dessutom iaktta de principer och bestämmelser som anges i alla relevanta internationella instrument som de är parter i.

4. Samarbetet på detta område ska grunda sig på samråd och dialog mellan parterna och vara inriktat särskilt på följande:

a) Sjöfolks hälsa och utbildning.

b) Informationsutbyte och stöd när det gäller sjöfartsrelaterad verksamhet.

c) Utbildningsmetoder och bästa praxis när det gäller utbildning.

d) Program för att hantera sjöröveri och terrorism till sjöss.

e) Sjöfolks rätt till en trygg och säker arbetsplats. Rimliga arbets- och levnadsförhållanden ombord. Hälso- och sjukvård, välfärdsåtgärder och andra former av socialt skydd.

Avdelning VI

EKONOMISKT SAMARBETE, UTVECKLINGSSAMARBETE OCH ANDRA SEKTORER

Artikel 28

Sysselsättning och sociala frågor

1. Parterna är överens om att stärka samarbetet på området sysselsättning och sociala frågor, inbegripet samarbete i fråga om regional och social sammanhållning, samarbetet i enlighet med artikel 26.2 b, hälsa och arbets-säkerhet, kunskapsutveckling, jämställdhet mellan kvinnor och män och arbete under anständiga villkor, i syfte att stärka globaliserings sociala dimension.

2. Parterna bekräftar behovet av att stödja globaliseringsprocessen, eftersom denna gynnar alla, och att främja en full och produktiv sysselsättning och arbete under anständiga villkor, vilket är en förutsättning för en hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning i enlighet med FN:s generalför-samlings resolution 60/1 av den 24 oktober 2005 (slutsatserna från världstoppmötet 2005) och ministerförklaringen från högnivåmötet i FN:s ekonomiska och sociala råd i juli 2006 (FN:s ekonomiska och sociala råd E/2006/L.8 av den 5 juli 2006). Parterna ska ta hänsyn till sina särdrag och till sina skillnader i fråga om sociala och ekonomiska förhållanden.

3. Parterna bekräftar att de i detta sammanhang är fast beslutna att respektera, främja och genomföra de internationellt erkända arbetsnormerna och sociala normerna, särskilt de som fastläggs i ILO-deklarationen om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och de ILO-konventioner de är parter i, och har enats om att samarbeta om sär-

skilda program och projekt för tekniskt bistånd enligt ömsesidig överenskommelse. Parterna har även enats om att föra en dialog, inleda samarbete och vidta initiativ när det gäller frågor av gemensamt intresse på bilateral eller multilateral nivå, t.ex. inom FN, IOM, ILO, Asem och partnerskapet mellan EU och Asean.

Artikel 29

Utvecklingssamarbete

1. Det viktigaste målet med utvecklings-samarbetet är att främja en hållbar utveckling, vilken i sin tur är en förutsättning för att man ska kunna bekämpa fattigdomen och uppnå internationellt överenskomna utvecklingsmål som t.ex. millennieutvecklingsmålen. Parterna ska föra en regelbunden dialog om utvecklingssamarbete, vilken ska ta hänsyn till båda sidors prioriteringar samt till de områden som är av gemensamt intresse.

2. Dialogen om utvecklingssamarbete ska bland annat syfta till att

- a) främja mänsklig och social utveckling,
- b) skapa en hållbar ekonomisk tillväxt för alla,
- c) främja miljöhållbarhet och en sund förvaltning av naturresurser, bland annat genom bästa praxis,
- d) minska och hantera verkningarna av klimatförändringen,
- e) skapa bättre förutsättningar att åstadkomma en ökad integration i världsekonomin och i det internationella handelssystemet,
- f) främja reformer av den offentliga sektorn, särskilt av förvaltningen av de offentliga finanserna, i syfte att förbättra tillhandahållandet av sociala tjänster,
- g) vidta åtgärder för att genomföra de principer som anges i Parisförklaringen om biståndseffektivitet, Accra-handlingsplanen och andra internationella åtaganden som har till syfte att öka biståndets effektivitet.

Artikel 30

Dialog om den ekonomiska politiken

1. Parterna är överens om att samarbeta för att främja utbytet av information om sin ekonomiska utveckling och ekonomiska politik

och att utbyta erfarenheter vad gäller samordningen av den ekonomiska politik som förs inom ramen för regionalt ekonomiskt samarbete och regional integration.

2. Parterna ska sträva efter att fördjupa dialogen mellan sina myndigheter när det gäller ekonomiska frågor som enligt överenskomelse mellan parterna får omfatta sådana områden som penningpolitik, finanspolitik (inbegripet företagsbeskattning), offentliga finanser, makroekonomisk stabilitet och utlandsskuld.

Artikel 31

Det civila samhället

Parterna erkänner att organisationerna i det civila samhället spelar en viktig roll och kan bidra till en demokratisk samhällsstyrning och de har därför enats om att föra en effektiv dialog och öka utbytet med det civila samhället, i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning.

Artikel 32

Riskhantering

1. Parterna har enats om att öka sitt samarbete på området riskhantering i samband med utarbetandet och genomförandet av åtgärder som syftar till att minska riskerna på lokal nivå och hantera konsekvenserna av naturkatastrofer på alla nivåer i samhället.

Man bör särskilt prioritera förebyggande åtgärder och en aktiv strategi för hantering av faror som innebär att man minskar risken och utsattheten för naturkatastrofer.

2. Parterna ska tillsammans se till att riskhantering ingår som en integrerad del av utvecklingsplaner och den politiska beslutsprocessen i samband med naturkatastrofer.

3. Samarbetet på detta område ska inriktas på följande aspekter:

a) Katastrofriskreducering, katastrofförebyggande och begränsning av verkningarna av naturkatastrofer.

b) Användande av kunskaper, innovationer, forskning och utbildning så att det på alla nivåer skapas en kultur präglad av säkerhet och motståndskraft.

c) Katastrofberedskap.

d) Utarbetande av en politik, kapacitetsuppbyggnad och skapande av samförstånd på området katastrofhantering.

e) Katastrofinsatser.

f) Riskbedömning och kontroll.

g) Förmåga till återhämtning efter en katastrof och återuppbyggnad.

h) Anpassning till och begränsning av klimatiförändringar.

Artikel 33

Energi

1. Parterna ska sträva efter att förbättra samarbetet inom energisektorn i följande syfte:

a) Skapa goda förutsättningar för investeringar, särskilt i infrastruktur, och rättvisa konkurrensvillkor för förnybar energi.

b) Diversifiera energiförsörjningen i syfte att skapa energitrygghet, vilket inbegriper hållbara, innovativa och förnybara energikällor, samt främja en institutionalisering av relevanta ramverk i syfte att skapa rättvisa konkurrensvillkor för förnybara energikällor, och att åstadkomma en integration av denna i relevanta politikområden.

c) Utarbeta enhetliga energinormer, särskilt för biobränslen och andra alternativa bränslen, samt för därtill hörande anläggningar och praxis.

d) Åstadkomma en rationell energianvändning genom att främja energieffektivitet och energisparande i samband med energiproduktion och transport, distribution och slutanvändning av energi.

e) Främja tekniköverföring mellan parternas företag i syfte att åstadkomma en hållbar energiproduktion och energianvändning. Det kan t.ex. röra sig om ett för ändamålet lämpligt samarbete, särskilt när det gäller reformer av elsektorn, utveckling av energiresurser, infrastruktur och utveckling av biobränsle.

f) Främja både kapacitetsuppbyggnad inom alla de områden som omfattas av denna artikel och gynnsamma och attraktiva ömsesidiga investeringar, genom att föra en kontinuerlig dialog som syftar till att skapa stabila, öppna och icke-diskriminerande regler för investerare och undersöka olika administrativa ordningar som kan underlätta invester-

ingsflödena i överensstämmelse med parternas egna nationella regler och bestämmelser.

2. För detta ändamål har parterna enats om att främja kontakter och gemensam forskning i båda parterns intresse, särskilt genom relevanta regionala och internationella ramar. Med hänvisning till artikel 34 och slutsatserna från världstoppmötet om hållbar utveckling, som ägde rum i Johannesburg 2002, önskar parterna framhålla vikten av att man tar upp frågan om sambandet mellan tillgång till energitjänster till ett överkomligt pris och hållbar utveckling. Detta skulle kunna ske med hjälp av Europeiska unionens energiinitiativ som lanserades vid världstoppmötet om hållbar utveckling.

3. I överensstämmelse med de åtaganden de gjort i egenskap av parter i FN:s ramkonvention om klimatförändringar i syfte att lösa problemet med klimatförändringar, har parterna enats om att främja tekniskt samarbete och privata partnerskap i samband med projekt på områdena hållbar och förnybar energi, övergång till annat bränsle och energieffektivitet, med hjälp av flexibla marknadsbaserade mekanismer som t.ex. mekanismen för koldioxidmarknaden.

Artikel 34

Miljö och naturresurser

1. Parterna är överens om att samarbetet på detta område ska vara inriktat på att bevara och förbättra miljön i syfte att uppnå hållbar utveckling. Genomförandet av resultatet av världstoppmötet om hållbar utveckling och av relevanta multilaterala miljöavtal som är tillämpliga på båda parter ska beaktas i all verksamhet som parterna vidtar inom ramen för detta avtal.

2. Parterna är överens om att det är nödvändigt att bevara och förvalta naturresurserna och den biologiska mångfalden på ett hållbart sätt, eftersom detta är förutsättningen för att nuvarande och kommande generationer ska kunna tillgodose sina utvecklingsbehov.

3. Parterna är överens om att samarbeta för att få handels- och miljöpolitiken att komplettera varandra bättre och för att integrera miljöaspekterna i alla samarbetsområden i ännu större utsträckning.

4. Parterna ska sträva efter att fortsätta och stärka sitt samarbete inom ramen för de regionala programmen för miljöskydd när det gäller följande:

a) Öka medvetenheten om miljöfrågor och det lokala deltagandet i insatser på området miljöskydd och hållbar utveckling, vilket även omfattar deltagande av kulturella grupper/ursprungsbefolkningar och lokalbefolkningar.

b) Kapacitetsuppbyggnad när det gäller anpassning till, och begränsning av verkningarna av, klimatförändringar samt energieffektivitet.

c) Kapacitetsuppbyggnad när det gäller deltagande i och genomförande av multilaterala miljöavtal, bland annat (men inte enbart) om biologisk mångfald och biosäkerhet.

d) Främjande av teknik, produkter och tjänster som är miljövänliga, bland annat med hjälp av regleringar och marknadsbaserade instrument.

e) Bättre bevarande av naturresurser, bland annat genom skogsförvaltning och bekämpning av olaglig avverkning och därmed sammanhängande handel, och främjande av hållbar förvaltning av naturresurser, bland annat av skog.

f) Effektiv förvaltning av nationalparker och övriga skyddade områden, och fastställande och skydd av områden för biologisk mångfald och känsliga ekosystem, varvid hänsyn ska tas till behoven hos de lokal- och ursprungsbefolkningar som bor i eller i närheten av dessa områden.

g) Förhindrande av olagliga gränsöverskridande förflyttningar av fast och farligt avfall och andra former av avfall.

h) Skydd av kust- och havsmiljö och effektiv förvaltning av vattenresurser.

i) Skydd och bevarande av mark och hållbar markförvaltning, inbegripet återställande av utbrutna eller övergivna gruvor.

j) Ökad kapacitetsuppbyggnad när det gäller katastrof- och riskhantering.

k) Främjande av hållbara konsumtions- och produktionsmönster i parternas ekonomier.

5. Parterna ska främja ömsesidigt tillträde till sina program på detta område, i överensstämmelse med de specifika villkor som fastställs i programmen.

Artikel 35

Jordbruk, fiske och landsbygdsutveckling

Parterna är överens om att de behöver föra en dialog och ha ett samarbete när det gäller en hållbar utveckling på områdena jordbruk, fiske och landsbygdsutveckling. Dialogen kan omfatta följande:

a) Jordbrukspolitik och allmänna utsikter för jordbruket i världen.

b) Möjligheterna att underlätta handeln med växter, djur, vattendjur och produkter därav, med hänsyn tagen till relevanta internationella konventioner som de är parter i, t.ex. IPPC-konventionen och OIE-konventionen.

c) Djurskydd.

d) Utvecklingspolitiken på landsbygden.

e) En kvalitetspolitik för växter, djur och vattenbruksprodukter, särskilt geografiska beteckningar.

f) Utveckling av ett hållbart och miljövänligt jordbruk, jordbruksindustri, biobränslen och överföring av bioteknik.

g) Växtförädlingskydd, fröteknik, ökad avkastning för grödor och teknik rörande alternativa grödor, t.ex. bioteknik i jordbruket.

h) Upprättande av databaser på områdena jordbruk, fiske och landsbygdsutveckling.

i) Förstärkning av mänskliga resurser på områdena jordbruk, veterinära frågor och fiske.

j) Stöd till en hållbar och ansvarstagande långsiktig havs- och fiskepolitik som omfattar fisketeknik samt bevarande och förvaltning av kust- och havsresurser.

k) Främjande av insatser för att förhindra och bekämpa olagligt, ej rapporterat och oregerat fiske och därmed sammanhängande handel.

l) Åtgärder rörande erfarenhetsutbyte och partnerskap, utveckling av samriskföretag och gemensamma nätverk mellan lokala eller ekonomiska aktörer, bland annat åtgärder för att förbättra tillgången till finansiering inom områden som forskning och tekniköverföring.

m) Förstärkning av producentsammanslutningar och handelsfrämjande åtgärder.

Artikel 36

Regional utveckling och samarbete

1. Parterna ska verka för ömsesidig förståelse och bilateralt samarbete på området regionalpolitik.

2. Parterna ska främja och stärka informationsutbyte och samarbete på området regionalpolitik, varvid särskild vikt ska läggas vid utveckling av mindre gynnade områden, förbindelser mellan stads- och landsbygdsområden och landsbygdsutveckling.

3. Samarbetet på området regionalpolitik kan avse följande:

a) Metoder för utformning och genomförande av regionalpolitik

b) Flernivåstyrning och partnerskap.

c) Förhållandet mellan stad och landsbygd.

d) Landsbygdsutveckling, inbegripet initiativ för att förbättra tillgången till finansiering och en hållbar utveckling.

e) Statistik.

Artikel 37

Industripolitiskt samarbete och samarbete kring små och medelstora företag

Parterna är överens om att, med beaktande av sin ekonomiska politik och sina ekonomiska mål, främja det industripolitiska samarbetet på alla områden som bedöms lämpliga, särskilt i syfte att skapa ett klimat som gynnar ekonomisk utveckling och förbättra framför allt små och medelstora företags konkurrenskraft, bl.a. genom följande:

a) Främjande av nätverksbyggande mellan ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag, i syfte att göra det möjligt att utbyta information och erfarenheter, identifiera möjligheter på områden av gemensamt intresse, överföra teknik och att främja handel och investeringar.

b) Utbyte av information och erfarenheter om olika sätt att skapa allmänna förutsättningar för ett bättre företagsklimat, särskilt för små och medelstora företag, så att företagen kan förbättra sin konkurrenskraft.

c) Förbättrade möjligheter för båda parter att delta i pilotprojekt och särskilda program enligt de specifika villkor som gäller för dessa.

d) Främjande av investeringar och samriskföretag för att stimulera tekniköverföring, innovationer, modernisering, diversifiering och kvalitetsförbättrande åtgärder.

e) Tillhandahållande av information och främjande av innovationer och utbyte av bästa praxis när det gäller tillgång till finansiering, särskilt för små och medelstora företag.

f) Främjande av företags sociala ansvar och deras redovisningsskyldighet samt uppmuntran till ansvarsfulla affärsmetoder, inbegripet hållbar konsumtion och produktion.

g) Utveckling av gemensamma forskningsprojekt inom utvalda områden av näringslivet och samarbete i fråga om kapacitetsuppbyggnadsprojekt, bland annat på området normer och förfaranden för bedömning av överensstämmelse och tekniska föreskrifter, enligt överenskommelse mellan parterna.

Artikel 38

Transport

1. Parterna är överens om att samarbeta inom alla relevanta områden av transportpolitiken i syfte att förbättra investeringsmöjligheterna, förbättra gods- och passagerartransporterna, främja säkerheten på sjöfarts- och luftfartsområdet, minska transporternas miljöpåverkan samt förbättra effektiviteten i transportsystemen.

2. Samarbetet mellan parterna på detta område ska syfta till att främja följande:

a) Informationsutbyte mellan parterna om deras respektive politik, bestämmelser och praxis i fråga om transport, särskilt avseende transport i städer och på landsbygd, sjö- och lufttransporter, inbegripet transportlogistik och sammankoppling samt driftskompabilitet när det gäller kombinerade transportnät och förvaltning av vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser.

b) Utbyte av synpunkter på de europeiska systemen för satellitnavigering (särskilt Galileo), med tonvikt på frågor av gemensamt intresse som rör regelverket, industriella frågor och marknadsutveckling.

c) Fortsatt dialog inom området lufttransporttjänster i syfte att utan onödiga dröjsmål skapa klarhet beträffande rättsläget för gällande bilaterala luftfartsavtal mellan enskilda medlemsstater och Filippinerna.

d) Fortsatt dialog om hur man kan förbättra infrastrukturen och driften på området lufttransporttjänster i syfte att garantera snabba, effektiva, hållbara och säkra person- och godstransporter, om hur man ska kunna förbättra tillämpningen av konkurrenslagstiftningen och relevanta ekonomiska bestämmelser för luftfartsindustrin, i syfte att öka konvergensen i lagstiftningen och främja affärsförbindelserna, och om hur man på olika sätt ska kunna utveckla förbindelserna på lufttransportområdet. Dessutom bör samarbetsprojekt på luftfartsområdet som är av ömsesidigt intresse främjas ytterligare.

e) En dialog på området sjötransportpolitik och sjötransporttjänster som särskilt syftar till att främja sjötransportindustrins utveckling, vilken omfattar bland annat (men inte enbart) följande:

i) Informationsutbyte om lagar och bestämmelser när det gäller sjötransporter och hamnar.

ii) Främjande av obegränsat tillträde, på kommersiella grunder, till den internationella marknaden för sjötransport och till internationell sjöfart, överenskommelser om att inte införa klausuler om lastdelning, nationell behandling och behandling som mest gynnsam nation för fartyg som drivs av den andra partens medborgare eller företag samt relevanta frågor avseende dörr-till-dörr transporttjänster med en sjöetapp, varvid hänsyn ska tas till parternas nationella lagstiftning.

iii) En effektiv förvaltning av hamnar och effektiva sjötransporttjänster.

iv) Främjande av samarbete av ömsesidigt intresse på sjötransportområdet och samarbete på området arbetskraft till sjöss och utbildning av sjöfolk i enlighet med artikel 27.

f) En dialog om hur man bäst åstadkommer en effektiv tillämpning av transportsäkerhets- och miljöskyddsnormer, särskilt när det gäller sjötransporter, vilket bland annat omfattar bekämpning av sjöröveri, och lufttransporter, i överensstämmelse med de relevanta internationella normer och konventioner som är tillämpliga på parterna, inbegripet det samarbete som idkas i internationella forum i syfte att förbättra tillämpningen av det internationella regelverket. För detta ändamål kommer parterna att främja tekniskt samarbete och bistånd i frågor som rör transportsäkerhet och

miljöhänsyn, vilket omfattar bland annat (men inte enbart) utbildning, räddningstjänst och utredningar av olyckor och tillbud när det gäller sjö- och luftfartsområdet. Parterna kommer även att vidta åtgärder för att främja miljövänliga transportsätt.

Artikel 39

Vetenskapligt och tekniskt samarbete

1. Parterna är överens om att samarbeta på det vetenskapliga och tekniska området, och därvid ta hänsyn till parternas respektive mål för politiken.

2. Syftet med detta samarbete ska vara att

a) uppmuntra utbyte av information och know-how om vetenskap och teknik, särskilt när det gäller genomförandet av politik och program samt immateriella rättigheter för forsknings- och utvecklingsinsatser,

b) främja varaktiga förbindelser och forskningspartnerskap mellan parternas forskarsamfund, forskningscentrum, universitet och näringsliv,

c) främja personalutbildning och kapacitetsuppbyggnad på det tekniska och vetenskapliga området.

3. Samarbetet ska ske i form av gemensamma forskningsprojekt och forskningsutbyten, möten och utbildning av forskare inom ramen för internationella fortbildnings-, mobilitets- och utbytesprogram, i syfte att ge största möjliga spridning av forskningsresultat, lärande och bästa metoder. Parterna får gemensamt komma överens om andra former av samarbete.

4. Detta samarbete bör baseras på principerna om ömsesidighet, rättvis behandling och ömsesidig nytta och säkerställa ett tillräckligt skydd av immateriell äganderätt.

Eventuella frågor rörande immateriell äganderätt som kan uppstå i samarbetet inom ramen för detta avtal får vid behov tas upp i förhandlingar mellan organ eller grupper som redan var berörda innan samarbetsverksamheten inletts; dessa förhandlingar kan omfatta frågor rörande upphovsrätt, varumärken och patent, med beaktande av parternas respektive lagar och andra författningar.

5. Parterna ska uppmuntra deltagande från sina respektive högre utbildningsanstalter,

forskningscentrum och produktionssektorer, inbegripet små och medelstora företag.

6. Parterna är överens om att göra sitt yttersta för att öka den allmänna medvetenheten om de möjligheter som erbjuds av deras respektive program för samarbete på det vetenskapliga och tekniska området.

Artikel 40

Samarbete om informations- och kommunikationsteknik

1. Parterna erkänner att informations- och kommunikationsteknik (IKT) är centrala delar av det moderna livet och av avgörande betydelse för ekonomisk och social utveckling, och de kommer att sträva efter att utbyta synpunkter om sina respektive strategier på detta område i syfte att främja ekonomisk utveckling.

2. Samarbetet på detta område ska inriktas bl.a. på följande:

a) Deltagande i en omfattande regional dialog om de olika aspekterna av informations-samhället, särskilt strategier för och reglering av elektronisk kommunikation, bland annat samhällsomfattande tjänster, utfärdande av licenser och allmänna tillstånd, tillsynsmyndighetens oberoende och effektivitet, e-förvaltning, forskning och IKT-baserade tjänster.

b) Samtrafikförmåga och driftskompatibilitet mellan parternas och sydostasiatiska nät (bl.a. Tein) och tjänster.

c) Standardisering och spridning av ny teknik och teknik under utveckling på IKT-området.

d) Främjande av forskningssamarbete på IKT-området om frågor av ömsesidigt intresse för parterna.

e) Utbyte av bästa metoder i syfte att överbrygga den digitala klyftan.

f) Utarbetande och genomförande av strategier och mekanismer som rör säkerhetsaspekterna av IKT och bekämpande av it-brottslighet.

g) Utbyte av erfarenheter av införande av digital TV, samt av regleringsaspekter, spektrumhantering och forskning.

h) Främja ansträngningar och erfarenhetsutbyte om personalutveckling på IKT-området.

Artikel 41

Det audiovisuella området, medier och multimedia

Parterna kommer att uppmuntra, stödja och underlätta utbyte, samarbete och dialog mellan sina berörda institutioner och aktörer på det audiovisuella området och på områdena medier och multimedia.

Artikel 42

Samarbete om turism

1. Parterna ska sträva efter att förbättra informationsutbytet och fastställa bästa praxis i syfte att sörja för en balanserad och hållbar utveckling av turismen i enlighet med Världsturismorganisationens globala uppförandekod för turism och de hållbarhetsprinciper som ligger till grund för den lokala Agenda 21-processen.

2. Båda parterna är överens om att föra en dialog i syfte att underlätta samarbete, inbegripet tekniskt stöd, på områdena personalutbildning och utveckling av ny teknik för turistmål i överensstämmelse med principerna för en hållbar turism.

3. Parterna är överens om att utveckla samarbetet för att bevara och optimera naturarvets och kulturarvets potential, lindra de negativa verkningarna av turismen och öka turistnäringens positiva bidrag till den hållbara utvecklingen av lokalsamhällen, bland annat genom att utveckla ekoturism som respekterar lokalsamhällens och ursprungsbefolkningars integritet och intressen samt förbättra utbildningen inom turistnäringen.

Artikel 43

Samarbete om finansiella tjänster

1. Parterna är överens om att stärka samarbetet i syfte att åstadkomma en tillnärmning av gemensamma regler och normer och att förbättra redovisnings-, revisions-, tillsyns- och regleringssystemen inom banksektorn

och försäkringssektorn och i andra delar av den finansiella sektorn.

2. Parterna inser betydelsen av tekniskt stöd och kapacitetsuppbyggnad i detta syfte.

Artikel 44

God förvaltning på skatteområdet

1. För att stärka och utveckla ekonomin och samtidigt ta hänsyn till behovet av att utarbeta ett lämpligt regelverk erkänner parterna principerna om god förvaltning på skatteområdet och förbinder sig att genomföra dessa principer. I överensstämmelse med sina respektive befogenheter kommer parterna därför att förbättra det internationella samarbetet på skatteområdet, underlätta rättmätig skatteuppbörd och utarbeta åtgärder för att effektivt genomföra ovannämnda principer.

2. Parterna är överens om att dessa principer i första hand ska tillämpas inom ramen för gällande eller framtida bilaterala skatteavtal mellan Filippinerna och medlemsstaterna.

Artikel 45

Hälsa

1. Parterna inser och betonar att frågor som rör hälso- och sjukvårdssektorn är av största vikt. Parterna är därför överens om att samarbeta på sådana områden som reform av hälso- och sjukvårdssystemet, allvarliga smittsamma sjukdomar och hot mot hälsan, icke-överförbara sjukdomar samt internationella hälsoavtal, i syfte att förbättra folkhälsan och främja en hållbar utveckling av hälso- och sjukvårdssektorn på grundval av ömsesidiga fördelar.

2. Detta samarbete ska ske med hjälp av

a) program på de områden som anges i punkt 1 i denna artikel, däribland förbättring av hälso- och sjukvårdssystemen, tillhandahållande av vårdtjänster, reproduktiv hälsovård för fattiga och utsatta kvinnor och samhällsgrupper, god samhällsstyrning av hälso- och sjukvården (inbegripet bättre förvaltning av de offentliga finanserna), finansiering av hälso- och sjukvården, vårdinfrastruktur och vårdinformationssystem samt administration av hälso- och sjukvården,

b) gemensamma åtgärder rörande epidemiologi och övervakning, däribland informationsutbyte och samarbete för att i ett tidigt skede förebygga hot mot hälsan, såsom fågelinfluensa, influensaepidemier och andra allvarliga smittsamma sjukdomar,

c) förebyggande och bekämpning av icke-överförbara sjukdomar genom utbyte av information och bästa praxis, främjande av en hälsosam livsstil, arbete med faktorer som påverkar hälsan såsom näringsintag och narkotika-, alkohol- och nikotinberoende, samt utveckling av hälsorelaterade forskningsprogram i enlighet med artikel 39 och av program för att främja hälsan,

d) främjande och genomförande av internationella avtal, såsom ramkonventionen om tobakskontroll och Världshälsoorganisationens internationella hälsoreglemente, som parterna är anslutna till,

e) andra program och projekt för att förbättra vårdtjänsterna, stärka personalresurserna inom hälso- och sjukvårdssystemen och förbättra hälsoförhållandena, enligt ömsesidig överenskommelse.

Artikel 46

Utbildning och kultur; dialog mellan kulturer och religioner

1. Parterna är överens om att främja utbildning, idrott och samarbete mellan kulturer och religioner som tar hänsyn till mångfalden i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen och kunskapen om varandras kulturer. I detta syfte kommer parterna att stödja och främja sina respektive kulturinstitutioners verksamhet.

2. Parterna är vidare överens om att inleda en dialog om frågor av ömsesidigt intresse som rör modernisering av utbildningssystemen, inbegripet frågor om kärnkompetens och utveckling av bedömningsinstrument som motsvarar europeiska standarder.

3. Parterna ska sträva efter att vidta lämpliga åtgärder för att främja direkta personkontakter på områdena utbildning, idrott, kulturellt utbyte och dialog mellan religioner och kulturer samt genomföra gemensamma initiativ inom olika sociokulturella kretsar, däribland samarbete för att bevara kulturarv med hänsyn till den kulturella mångfalden. I detta hänseende är parterna också överens om att

fortsätta att stödja Asien–Europa-stiftelsens verksamhet och den interreligiösa dialogen inom Asem.

4. Parterna är överens om att samråda och samarbeta i relevanta internationella forum eller organisationer, såsom Unesco, för att främja gemensamma mål och större förståelse och respekt för kulturell mångfald. I detta hänseende är parterna också överens om att främja ratificeringen och genomförandet av Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar, som antogs den 20 oktober 2005.

5. Parterna ska vidare sträva efter att vidta åtgärder för att stärka kontakterna mellan deras respektive behöriga organ för främjande av informations- och kunskapsutbyte mellan experter, ungdomar och ungdomsledare (i och utanför skolorna) och för att utnyttja deras respektive program, t.ex. Erasmus Mundus, på utbildnings- och kulturområdena och den erfarenhet som båda parterna har inhämtat på dessa områden.

Artikel 47

Statistik

Parterna är överens om att, i överensstämmelse med sina befintliga aktiviteter inom ramen för statistiksamarbetet mellan Europeiska unionen och Asean, främja uppbyggnad av den statistiska kapaciteten, harmonisering av statistiska metoder och statistisk praxis, inbegripet insamling och spridning av statistik, och härigenom göra det möjligt för parterna att på en för båda godtagbar grund använda statistik avseende t.ex. nationalräkenskaper, utländska direktinvesteringar, informations- och kommunikationsteknik samt handel med varor och tjänster, och mera allmänt, statistik avseende alla andra områden som omfattas av detta avtal och som lämpar sig för statistisk bearbetning och insamling, analys och spridning av statistik.

Avdelning VII**INSTITUTIONELL RAM****Artikel 48****Gemensam kommitté**

1. Parterna är överens om att inom ramen för detta avtal inrätta en gemensam kommitté som består av företrädare på hög tjänstemannanivå från båda sidorna och som har följande uppgifter:

a) Sörja för att detta avtal fungerar och genomförs väl.

b) Fastställa prioriteringar i förhållande till målen för detta avtal.

c) Utfärda rekommendationer för hur målen för detta avtal ska uppnås.

2. Gemensamma kommittén ska normalt sammanträda åtminstone vartannat år, växelvis i Filippinerna och Europeiska unionen, på en dag som ska fastställas i samförstånd. Extraordinära möten får också sammankallas genom överenskommelse mellan parterna. Ordförandeskapet i Gemensamma kommittén ska innehas växelvis av de båda parterna. Dagordningen för Gemensamma kommitténs sammanträden ska fastställas genom överenskommelse mellan parterna.

3. Gemensamma kommittén ska inrätta specialiserade underkommittéer som ska bistå den i dess arbete på alla områden som omfattas av detta avtal. Underkommittéerna ska vid varje sammanträde lämna en detaljerad rapport om sin verksamhet till gemensamma kommittén.

4. Parterna är överens om att gemensamma kommittén även ska ha till uppgift att övervaka att de sektorsavtal eller sektorsprotokoll som eventuellt ingåtts eller kan komma att ingås mellan parterna fungerar väl.

5. Den gemensamma kommittén ska anta sin egen arbetsordning.

Avdelning VIII**SLUTBESTÄMMELSER****Artikel 49****Klausul om framtida utveckling**

1. Parterna får i samförstånd och på gemensamma kommitténs rekommendation utvidga detta avtal i syfte att utöka samarbetet, inbegripet komplettera det genom avtal eller protokoll inom specifika sektorer eller verksamhetsområden.

2. När det gäller genomförandet av detta avtal får endera parten framföra förslag om att utvidga samarbetets räckvidd, med beaktande av de erfarenheter som gjorts i samband med tillämpningen av avtalet.

Artikel 50**Resurser för samarbete**

1. Parterna är överens om att ställa nödvändiga resurser, bland annat finansiella medel, till förfogande i den utsträckning som deras respektive resurser och bestämmelser tillåter detta, i syfte att uppfylla de samarbetsmål som fastställs i detta avtal.

2. Parterna ska genomföra det finansiella stödet i enlighet med principerna om sund ekonomisk förvaltning och samarbeta för att skydda sina ekonomiska intressen.

Parterna ska, i överensstämmelse med sina respektive lagar och andra författningar, vidta verkkningsfulla åtgärder för att förhindra och bekämpa bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet, bl.a. genom ömsesidigt bistånd på de områden som omfattas av detta avtal. Alla andra avtal eller finansieringsinstrument som kan komma att ingås mellan parterna ska innehålla specifika klausuler om ekonomiskt samarbete som ska inbegripa granskningar på plats, inspektioner och kontroller samt bedrägeribekämpningsåtgärder, bl.a. sådana som vidtas av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och de behöriga filippinska utredande myndigheterna.

3. Parterna ska uppmuntra Europeiska investeringsbanken (EIB) att fortsätta sin verksamhet i Filippinerna i enlighet med dess förfaranden och finansieringskriterier, med ramavtalet mellan EIB och Filippinerna och med Filippinernas inhemska lagstiftning.

4. Parterna får vid behov besluta att utvidga det finansiella stödet till samarbete inom de områden som omfattas av eller har anknytning till detta avtal, i enlighet med sina respektive finansiella förfaranden och resurser.

Detta samarbete får inbegripa, men inte begränsas till, kapacitetssuppleering, tekniska samarbetsinitiativ, expertutbyte, utförande av studier, inrättande av regelverk och ramar för tillsyn och kontroll av efterlevnaden som främjar öppenhet och ansvarighet, samt andra verksamheter som parterna kommit överens om.

Artikel 51

Hjälpmedel

I syfte att underlätta samarbetet inom ramen för detta avtal är båda parterna överens om att ge tjänstemän och experter som deltar i genomförandet av samarbetet de hjälpmedel som de behöver för att utföra sina uppgifter, i enlighet med parternas nationella lagstiftning, interna regler och föreskrifter.

Artikel 52

Andra avtal

1. Utan att det påverkar tillämpningen av de relevanta bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får varken detta avtal eller någon åtgärd som vidtas inom ramen för detta avtal påverka parternas befogenheter att vidta bilaterala samarbetsåtgärder eller att, i förekommande fall, ingå nya partnerskaps- och samarbetsavtal, inbegripet mellan Filippinerna och enskilda medlemsstater.

2. Detta avtal ska inte påverka tillämpningen eller genomförandet av åtaganden som respektive parter gjort eller kommer att göra gentemot tredje part.

Artikel 53

Fullgörande av skyldigheter

1. Parterna ska vidta alla generella eller särskilda åtgärder som krävs för att de ska fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal. De ska se till att de mål som fastställs i avtalet uppnås.

2. Var och en av parterna får till Gemensamma kommittén hänskjuta alla tvister av-

seende tillämpningen eller tolkningen av detta avtal.

3. Om någon av parterna anser att den andra parten inte har fullgjort någon av sina skyldigheter enligt detta avtal, får den vidta lämpliga åtgärder. Utom i särskilt brådskande fall enligt punkt 5 i denna artikel ska parten dessförinnan förse gemensamma kommittén med alla relevanta uppgifter som krävs för att göra en grundlig undersökning av situationen i syfte att finna en lösning som är godtagbar för båda parterna.

4. Vid valet av åtgärder ska i första hand de åtgärder tillgripas som minst stör avtalets tillämpning. Åtgärderna ska omedelbart anmälas till den andra parten, och om denna så begär ska parterna samråda om åtgärderna i gemensamma kommittén.

5. För den korrekta tolkningen och den praktiska tillämpningen av detta avtal är parterna överens om att begreppet i särskilt brådskande fall i punkt 3 i denna artikel avser fall då en av parterna har begått en väsentlig överträdelse av avtalet. En väsentlig överträdelse av avtalet består av

a) en vägran att fullgöra avtalet som inte godtas enligt den internationella rättens allmänna regler, eller

b) en överträdelse av någon av avtalets väsentliga delar enligt artiklarna 1.1 och 8.2.

Innan åtgärder vidtas i särskilt brådskande fall får endera parten begära att parterna kallas till ett brådskande möte. I sådana fall ska ett möte hållas inom 15 dagar, om inte parterna kommer överens om en annan tidsfrist på högst 21 dagar, för att göra en grundlig undersökning av situationen i syfte att finna en lösning som är godtagbar för båda parterna.

Artikel 54

Definition av parterna

I detta avtal avses med ”parterna” unionen eller dess medlemsstater eller unionen och dess medlemsstater, i enlighet med deras respektive befogenheter, å ena sidan, och Republiken Filippinerna, å andra sidan.

Artikel 55

Territoriell tillämpning

Detta avtal ska tillämpas inom det territorium där fördraget om Europeiska unionen är tillämpligt, på de villkor som fastställs i det fördraget, å ena sidan, och på Filippinernas territorium, å andra sidan.

Artikel 56

Anmälningar

Anmälningar enligt artikel 57 ska göras på diplomatisk väg till Europeiska unionens råds generalsekretariat respektive Filippinernas utrikesministerium.

Artikel 57

Ikraftträdande och varaktighet

1. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då den senare parten har underrättat den andra parten om att de rättsliga förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts.

2. Detta avtal är giltigt i fem år. Det ska automatiskt förlängas med perioder om ytterligare ett år, såvida inte någon av parterna skriftligen underrättar den andra parten, sex månader innan den berörda ettårsperioden

har löpt ut, om att den inte har för avsikt att förlänga avtalet.

3. Eventuella ändringar av detta avtal ska ske genom överenskommelse mellan parterna. Eventuella ändringar träder i kraft i enlighet med punkt 1, efter det att den senare parten till den andra parten har anmält att alla nödvändiga formaliteter har slutförts.

4. Detta avtal får sägas upp av en av parterna genom att denna till den andra parten skriftligen anmäler sin avsikt att säga upp avtalet. Uppsägningen ska träda i kraft sex månader efter det att den andra parten har tagit emot anmälan. Uppsägningen ska inte påverka överenskomna eller pågående projekt som inletts med stöd av detta avtal innan det sades upp.

Artikel 58

Giltiga texter

1. Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språken, varvid samtliga språkversioner äger lika giltighet.

2. Förhandlingarna om avtalet fördes på engelska. Eventuella skillnader mellan de olika språkversionerna ska hänföras till gemensamma kommittén.